

EDUKACJA NA RZECZ ETYCZNEGO PODEJŚCIA DO SPORTU WYTYCZNE DLA DECYDENTÓW

**Promocja etycznego podejścia do sportu
Przełamywanie hiperkonkurencyjności**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	3
1. Znajomość aspektów obszaru tematycznego	3
2. Działania związane z obszarami tematycznymi.....	6
2.1. Najistotniejsze kroki zatwierdzone i koordynowane na poziomie europejskim i krajowym	6
2.2. Potencjalne obszary interwencji w dziedzinie edukacji na rzecz etyki w sporcie	7
3. Zaangażowanie wszystkich podmiotów: szkół, stowarzyszeń sportowych, instytucji lokalnych	10
4. Metody i projekty promocyjne	13
5. Analiza programu szkolnego w odniesieniu do zasad etycznych	21
6. Wybór elementów programu do rozwoju i promocji	22
7. Ewaluacja.....	23
8. Edukacja włączająca	28
9. Jak projektować i planować przyszłość: zajęcia szkoleniowe	30
10. Gromadzenie i rozpowszechnianie dobrych praktyk.....	31
Wnioski.....	33

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Wprowadzenie

Obszar tematyczny etycznego podejścia do sportu związanego ze szkołą i kształceniem jest bardzo istotny pod każdym względem, zarówno na poziomie krajowym jak i międzynarodowym. Decydenci w różnie przecież kierowanych państwach Unii Europejskiej potrzebują punktu odniesienia, aby mieć pełny obraz tej istotnej kwestii.

Zbiór wytycznych, który właśnie czytacie, po ogólnej prezentacji obszaru tematycznego, przedstawia przykłady działań związanych z etycznym podejściem do kwestii sportu, jako kroku koniecznego do podejmowania decyzji w tej sprawie.

W odniesieniu do programu szkolnego, zbiór ten proponuje decydom sposoby angażowania wszystkich zainteresowanych podmiotów, nie tylko szkół, ale również stowarzyszeń sportowych i instytucji lokalnych. Skupiając się na programie szkolnym pokazuje on możliwe środki promocji metod i projektów na poziomie szkół, w celu udoskonalenia etycznego podejścia do sportu, poczynając od ścieżek edukacyjnych. Istotnym jest monitorowanie i ewaluowanie wszelkich włączających i etycznych działań we współpracy ze wszystkimi podmiotami, w celu projektowania przyszłych przedsięwzięć. Przewodnik ten przedstawia przykłady Dobrych Praktyk oraz skupia się na sposobach ich rozpowszechniania.

1. Znajomość aspektów obszaru tematycznego

W sensie ogólnym etyka jest działem filozofii mającym na celu przedstawienie uzasadnienia lub oceny moralnej różnego rodzaju zasad, motywacji, intencji, przekonań i działań. Formułowane oceny i normy mają zastosowanie w ocenie postępowania w stosunku do innych ludzi i siebie samego. Głównym celem etyki jest więc podniesienie poziomu moralności i tym samym dążenie do usunięcia negatywnych zachowań. Wszelkie zasady moralne powinny być wdrażane od wczesnych lat życia, zarówno przez rodziców, jak i instytucje edukacyjne. Szkoły powinny szczególnie zwracać uwagę na rozwój właściwych postaw wśród dzieci i młodzieży.

Tworzenie standardów etycznych jest bardzo ważne, gdyż ich przestrzeganie determinuje szereg bardzo ważnych kwestii, takich jak:

- Jaki będzie nasz świat?
- Jak będzie wyglądał dalszy rozwój ludzkości?
- Jak oceniać będziemy sprawy takie jak wolność, szczęście, itp.?
- Jaki będzie stosunek człowieka do dóbr materialnych i wszelkich zjawisk społecznych?

Wszystkie te kwestie, jak i wiele innych, w dużej mierze zależą od nas i naszego zachowania.

Przestrzeganie norm etycznych jest bardzo ważne nie tylko w codziennym życiu, ale również w zawodach sportowych. Nowoczesna etyka sportowa precyzyjnie definiuje pojęcie uczciwej konkurencji. Koncepcja "fair play" obejmuje zarówno poszanowanie przeciwnika, jak i szacunek do samego siebie. Ten drugi aspekt wynika z moralnej konfrontacji z samym sobą jako części rywalizacji z przeciwnikiem.

Najistotniejsze kwestie związane z pojęciem fair play w sporcie to:

- oszukiwanie
- naginanie zasad
- nadużywanie dodatków do żywności
- przemoc fizyczna i słowna
- molestowanie seksualne
- handel młodymi sportowcami
- dyskryminacja
- wyzysk
- nierówność szans
- nadmierna komercjalizacja
- korupcja

- doping
- ustawianie meczów.

Kwestie sportowe, a także zagadnienia związane z etyką sportu, są przedmiotem prac najważniejszych organów Unii Europejskiej, takich jak Parlament Europejski, Rada Unii Europejskiej, Komisja Europejska oraz Trybunał Sprawiedliwości UE.

W strukturach Parlamentu Europejskiego istnieje Komisja Kultury i Edukacji (jej działalność obejmuje również kwestie sportowe) oraz Intergrupa "Sport" (działająca w celu poprawy finansowania i promocji aktywności fizycznej, zwłaszcza wśród młodych ludzi). Istnieje również Departament Młodzieży i Sportu (odpowiedzialny za sport w strukturach Komisji Europejskiej), mieszczący się w Generalnej Dyrekcji Edukacji i Kultury.

Podstawowe dokumenty dotyczące tworzenia standardów dla budowania europejskiej wizji sportu to:

- Europejska Karta Sportu
<http://www.fairplayinternational.org/downloadmanager/download/nohtml/1/id/5>
- Europejska konwencja w sprawie przemocy i ekscesów widzów w czasie imprez sportowych, w szczególności w czasie meczów piłki nożnej
<http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007a086>
- Konwencja Antydopingowa
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168007b0e0>

Te trzy konwencje stały się punktem odniesienia dla wszystkich rządów europejskich w ich wysiłkach na rzecz rozwoju lub usprawnienia polityki dotyczącej sportu. Odnoszą się one zarówno do profesjonalnego jak i amatorskiego sportu. Organy wyznaczone do koordynowania zadań wynikających z tych konwencji to: Stały Komitet Europejskiej Konwencji w Sprawie Przemocy i Ekscesów Widzów w Czasie Imprez Sportowych oraz Grupa Monitorowania Konwencji Antydopingowej.

Istnieje kilka dokumentów dotyczących sportu, współdzielonych na poziomie Unii Europejskiej, w odniesieniu do etycznego podejścia do sportu i wychowania fizycznego:

- Europejska Karta Sportu
<http://www.fairplayinternational.org/downloadmanager/download/nohtml/1/id/5>
- Europejska konwencja w sprawie przemocy i ekscesów widzów w czasie imprez sportowych, w szczególności w czasie meczów piłki nożnej
<http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007a086>
- Konwencja Antydopingowa
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168007b0e0>
- Biała Księga Sportu
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/;ELX_SESSIONID=YQTKTXfWlVn03JM4MMYY95FMgGTwn5vJ0wXkndyJ5gHQcdVJwnhy!577600962?uri=CELEX:52007DC0391
- Dokument roboczy Komisji – plan działania "Pierre de Coubertin" – dokument towarzyszący Białej Księdze Sportu
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52007SC0934&from=EN>
- Wytyczne aktywności fizycznej UE
http://ec.europa.eu/sport/library/policy_documents/eu-physical-activity-guidelines-2008_en.pdf
- Wnioski z obrad Rady z dnia 18 listopada 2010 w sprawie roli sportu jako źródła i bodźca do aktywnej integracji społecznej
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:326:0005:0008:EN:PDF>
- Rezolucja Rady w sprawie zorganizowanego dialogu w dziedzinie sportu
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:322:0001:0002:EN:PDF>
- Komunikat w sprawie rozwoju europejskiego wymiaru sportu
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0012:FIN:EN:PDF>
- Raport Parlamentu Europejskiego w sprawie europejskiego wymiaru sportu
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A7-2011-0385+0+DOC+PDF+V0//EN>

- Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu na lata 2011-2014
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:162:0001:0005:EN:PDF>
- Wnioski Rady w sprawie roli wolontariatu w sporcie w promowaniu aktywnego obywatelstwa
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0024:0026:EN:PDF>
- Wnioski Rady w sprawie zwalczania ustawiania meczów
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:378:0001:0002:EN:PDF>
- Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie reprezentacji państw członkowskich UE w zarządzie WADA i ujednoczenia stanowisk państw członkowskich UE przed posiedzeniami WADA
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0007:0009:EN:PDF>
- Wnioski w sprawie zwalczania dopingu w sporcie i rekreacji
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:169:0009:0010:EN:PDF>
- Oświadczenie Nikozji o walce z ustawianiem meczów
<http://fs.siteor.com/msport/files/do%20pobrania/DWM%20-%20baza%20material%C3%B3w/nicosia-declaration%20EN.pdf>
- Wnioski dotyczące wzmocnienia istoty badań naukowych dla kształtowania polityki sportowej
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:393:0020:0021:EN:PDF>
- Wnioski dotyczące promowania prozdrowotnej aktywności fizycznej (HEPA)
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:393:0022:0025:EN:PDF>
- Wnioski Prezydencji w sprawie ustanowienia strategii zwalczania manipulacji wynikami sportowymi
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/133873.pdf
- Wnioski w sprawie łączenia kariery sportowej z edukacją
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:168:0010:0012:EN:PDF>
- Rekomendacja Rady z 26 listopada 2013 w sprawie promocji prozdrowotnej aktywności fizycznej we wszystkich sektorach
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H1204%2801%29&from=EN>
- Konkluzje Rady w sprawie wkładu sportu w gospodarkę europejską, w szczególności do problemu bezrobocia wśród młodzieży i integracji społecznej
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XG0204%2801%29&rid=3>
- Wnioski Rady w sprawie równości płci w sporcie
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XG0614%2809%29&rid=9>
- Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie, w sprawie planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu na lata 2014-2017
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:42014Y0614%2803%29&rid=2>
- Wnioski Rady w sprawie promocji umiejętności motorycznych, aktywności fizycznej i sportu dla dzieci
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52015XG1215%2807%29>
- Wnioski Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie, recenzujących Rezolucje z 2011 w sprawie reprezentacji państw członkowskich w zarządzie WADA oraz ujednoczenia stanowisk państw członkowskich UE przed posiedzeniami WADA
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14445-2015-INIT/en/pdf>

Prawo i struktury UE wzmocniły rolę sportu. W rezultacie pojawiły się mechanizmy finansowe zezwalające na sponsorowanie projektów sportowych. Przykładami takich mechanizmów są:

- Międzynarodowa współpraca w ramach programu Erasmus +. Partnerstwa na rzecz współpracy w dziedzinie sportu
https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/actions/sport/collaborative-partnerships_en
- Europejski Tydzień Sportu
<http://ec.europa.eu/sport/week/>

2. Działania związane z obszarami tematycznymi

2.1. Najistotniejsze kroki zatwierdzone i koordynowane na poziomie europejskim i krajowym

Najbardziej znaczące interwencje w dziedzinie edukacji na rzecz etyki sportu są stale podejmowane na szczeblu europejskiego prawodawstwa, nowych programów edukacyjnych i wielu innych działań. Działania te mają na celu rozwój europejskiego wymiaru sportu, podkreślając ważną społeczną rolę sportu i wychowania fizycznego oraz korzystając z jego potencjału do promocji wartości etycznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.

Jeden z dokumentów wprowadzonych przez Radę Europy, pt. **“Rezolucje XIII Konferencji Ministrów odpowiedzialnych za Sport 2014”**, dotyczy aktualnych problemów we współpracy europejskiej w kontekście etyki sportu. (Źródło 1)

Przygotowany na lata 2014-2020 **Program Erasmus+** jest programem europejskim na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu, który po raz pierwszy wprowadził sport poprzez uwzględnienie szczególnego działania “Erasmus+ Sport”. Umożliwia on poparcie dla działań, które prowadzą do rozwoju, transferu i wdrażania innowacyjnych pomysłów i praktyk związanych ze sportem i jego edukacyjnym wpływem na wszystkich poziomach kształcenia. Etyczny wymiar sportu jest podkreślony i sformułowany w celach programu. Erasmus+ Sport ma między innymi na celu:

*“ – zwalczanie zagrożeń dla uczciwości w sporcie, takich jak doping, ustawianie meczów i przemoc, jak również wszelkiego rodzaju nietolerancji i dyskryminacji
- promowanie wolontariatu sportowego a także integracji społecznej, równości szans i świadomości znaczenia prozdrowotnej aktywności sportowej, poprzez zwiększony udział w sporcie i równy dostęp do sportu dla wszystkich”* (Źródło 2)

Cele te zostały wprowadzone w życie poprzez realizację wielu międzynarodowych projektów, np. Not Only Fair Play, który skupia się na wielu aspektach wychowania fizycznego w szkole i na znaczeniu edukacji dla etycznego podejścia do sportu. Na portalu poświęconym projektowi dostępnych jest wiele przykładów działań związanych z tematem, które mogą zostać przystosowane do lokalnych warunków w innych krajach. Niektóre inspirujące przykłady inicjatyw podjętych przez uczestniczące w projekcie kraje są dostępne w zasobach internetowych. (Źródło 3)

Inicjatywa rozpoczęta w roku 2015 przez Komisję Europejską pod nazwą “Europejski Tydzień Sportu” jest coroczną imprezą, inspirującą wszelkiego rodzaju twórcze i interesujące wydarzenia w wielu różnych krajach. Zapewnia ona uczestnikom doskonałą okazję do refleksji nad społeczną rolą sportu i jego wartością edukacyjną. Przesłania zawarte w programie inicjatywy podkreślają zasady etyczne związane z integracją społeczną, wielokulturowym wymiarem sportu i równością płci, które powinny być respektowane we współczesnym sporcie, np.:

- *“Sport jest dostępny dla każdego, niezależnie od pochodzenia, kultury, wieku, płci czy sprawności fizycznej”*
- *“Lekcje wychowania fizycznego powinny być tak zaprojektowane, aby być atrakcyjne zarówno dla chłopców jak i dziewcząt oraz powinny brać pod uwagę ich różne umiejętności, kulturę czy pochodzenie”* (Źródło 4)

W roku 2016 Unia Europejska i Rada Europy kontynuowały rozwijanie współpracy w dziedzinie sportu poprzez rozpoczęcie dofinansowania trzech nowych wspólnych projektów. Wdrażane są one przez Radę Europy w ścisłej współpracy z zainteresowanymi stronami i partnerami.

- **Keep Crime Out of Sport: razem przeciwko przestępczej manipulacji przy zawodach sportowych (KCOOS)**

Projekt KCOOS ma na celu podniesienie świadomości w sprawach ustawiania meczów i ryzyka zakładów sportowych, jak również promocję Konwencji Rady Europy w sprawie Fałszowania Zawodów Sportowych. Ma on również na celu pomoc krajom we wdrażaniu

różnych środków objętych konwencją, w ramach ich ustrojów; w szczególności w walce z ustawianiem meczów, oraz w regulacji zakładów sportowych.

- **Promowanie standardów Rady Europy dotyczących bezpieczeństwa i obsługi podczas meczów piłkarskich i innych wydarzeń sportowych (ProS4)**
Projekt ProS4 ma na celu zwiększenie kompetencji odpowiednich agencji rządowych jak i organizatorów imprez sportowych w zapewnieniu norm Rady Europy w kwestii bezpieczeństwa i obsługi imprez sportowych.
- **Równowaga w Sporcie (BIS) – narzędzia do wdrażania równości płci**
Projekt BIS ma na celu identyfikację i testy wcześniej uzgodnionych wskaźników równości płci w sporcie, które pozwolą na stworzenie jednolitego podejścia do zbierania danych na temat równości płci (Źródło 5).

Władze państwowe mogą skutecznie przyczynić się do osiągnięcia długoterminowych, strategicznych celów europejskich w zakresie promowania wartości etycznych poprzez sport.

Przykładowe inicjatywy z Polski:

- **Program Ministerstwa Sportu i Turystyki** na lata 2015-2020, dotyczący zapobiegania korupcji w sporcie, pod nazwą "Nie bądź pionkiem w grze". Obejmuje on organizację szkoleń i działań edukacyjnych na temat zasad etycznych w sporcie i jest kierowany do różnych środowisk sportowych, m.in. młodych zawodników, trenerów i sędziów. (Źródło 6)
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 10 czerwca 2015** wprowadziło nową metodę oceny wyników ucznia na zajęciach wychowania fizycznego. Ocena jest obecnie określana nie tylko przez umiejętności i osiągnięcia sportowe ucznia, ale także na podstawie indywidualnych postępów i systematycznego uczestnictwa w zajęciach szkolnych kultury fizycznej. (Źródło 7)

2.2. Potencjalne obszary interwencji w dziedzinie edukacji na rzecz etyki w sporcie

a. polityka rozwoju, prawodawstwo i zasoby

wzmocnienie współpracy transgranicznej, promowanie międzynarodowych dokumentów strategicznych

- **określenie zakresu współpracy międzynarodowej** w dziedzinie edukacji na rzecz etyki w sporcie
- **wzmocnienie współpracy z europejskimi i światowymi organizacjami** działającymi na rzecz ochrony ducha fair play w sporcie (np. Rada Europy, Komisja Europejska, Międzynarodowy Komitet Fair Play, Światowa Agencja Antydopingowa, UNESCO, Światowa Organizacja Zdrowia, itp.)
- **wpływ na tworzenie procedur legislacyjnych związanych z tematem**, promowanie konwencji i zaleceń europejskich, monitorowanie ich zastosowania na poziomie krajowym
- **wspieranie badań krajowych i międzynarodowych**, w celu lepszego zrozumienia złożonych problemów związanych z uprawianiem sportu przez osoby młode oraz określenie możliwości promowania etyki sportowej
- **tworzenie i wykorzystywanie kanałów i narzędzi komunikacji, platform wymiany informacji i upowszechniania najlepszych praktyk** w zakresie rozwiązań prawnych związanych z tematem.

zmiana przepisów prawa, rozporządzeń i procedur na szczeblu krajowym

- **podnoszenie świadomości w zakresie społecznych i edukacyjnych wartości aktywności fizycznej** i ich potencjału dla ludzkości
- **uznanie zasad etycznych w sporcie zgodnie z narodową strategią** zapewniającą ogólne ramy rozwoju wychowania fizycznego i aktywności fizycznej
- **wdrożenie na dużą skalę centralnie koordynowanych inicjatyw** na rzecz uczciwości sportu i etycznych rozwiązań w zakresie wychowania fizycznego i aktywności fizycznej.

- **wsparcie projektów i inicjatyw na poziomie regionalnym i lokalnym**, rozwój strategii konsultacji z udziałem specjalnie wyznaczonych koordynatorów i doradców zasiadających we władzach publicznych lub organizacjach sportowych.
- **zastosowanie strategii monitorowania i oceny**; zachęcanie do rozwoju znormalizowanych metod pomiarowych i systematycznych badań, zapewniające kształtowanie polityki sportowej opartej na dowodach.
- **zachęcanie do wolontariatu sportowego**, który przyczynia się do integracji społecznej. Promowanie istoty wiedzy nieformalnej, zdobytej poprzez wolontariat.
- **przewidywanie przydziału środków budżetowych na inwestycje i działania związane z kwestią edukacji na rzecz etyki w sporcie**. Zachęcanie do właściwego włączania obiektów sportowych w ich otoczenie przy użyciu przyjaznych dla środowiska technik i materiałów budowlanych oraz zgodnie z przepisami dotyczącymi efektywności energetycznej.

wzmocnienie wspólnego i wielosektorowego podejścia na poziomie krajowym

- **wzmocnienie współpracy pomiędzy sektorami sportu, edukacji i opieki zdrowotnej**, których celem jest wykorzystanie potencjału sportu dla rozwijania etycznych kompetencji młodych ludzi i kadry; wkład we wzmocnienie kapitału ludzkiego.
- **włączenie wszystkich zainteresowanych stron**, organów sektora publicznego i prywatnego, takich jak organizacje sportowe, stowarzyszenia i federacje, jednostki szkoleniowe, instytuty, środowiska szkolne i firmy związane z produkcją artykułów sportowych, środowiska medyczne, farmaceutyczne i medialne, policja i sądy, aby stworzyć społeczny dialog dla zapewnienia etyki w całym sektorze sportu i rekreacji.
- **wspieranie wszelkich wspólnych działań i inicjatyw mających na celu promowanie etyki w sporcie**, zwłaszcza wśród młodzieży, oraz zachęcanie właściwych podmiotów by stało się to priorytetem.
- **rozpoznawanie potrzeb seniorów** w zakresie tworzenia obiektów sportowych przystosowanych do ich wymagań zdrowotnych, w ścisłej współpracy z odpowiednimi instytucjami.

b. szkolne i przedszkolne programy nauczania

priorytety programów edukacyjnych

- **podkreślanie znaczenia rozwoju** osobistych, interpersonalnych i społecznych wartości i umiejętności życiowych
- **zachęcanie do włączenia innowacyjnych metod i podejść**, wprowadzających normy etyczne, w programy wczesnej edukacji i programy szkolne wszystkich przedmiotów.
- **zachęcanie nauczycieli wychowania fizycznego do podkreślenia centralnej roli etyki sportu** w szkolnych programach nauczania i pozytywnego wpływu sportu na ludzkość i społeczeństwo. Promocja zdrowego stylu życia, który popularyzuje aktywność fizyczną i zdrowe odżywianie.
- **wspieranie kształcenia integracyjnego** odzwierciedlonego w zajęciach wychowania fizycznego.
- promocja nieformalnego wychowania fizycznego; **rozwój inicjatyw pozaszkolnych**, które gwarantują większe możliwości zaangażowania uczniów w WF i wzmacniają kształcenie etyczne poprzez sport
- **wspieranie współpracy pomiędzy instytucjami oświatowymi** za pośrednictwem sieci szkolnych, wymiany i rozpowszechniania najlepszych praktyk i innowacyjnych materiałów dydaktycznych.

współpraca z instytucjami zewnętrznymi

- **wzmocnienie współpracy organizacji oświatowych i sportowych, policji, wymiaru sprawiedliwości i służb medycznych** (w walce z dopingiem, ustawianiem meczów, przemocą, narkotykami i alkoholem, oraz w promowaniu prozdrowotnego wychowania fizycznego)
- **zachęcanie do współpracy z instytucjami i organami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych**, do korzystania ze sportu dla wzmocnienia integracji społecznej,

- wyrównania szans mniej uprzywilejowanych grup, wsparcia dla sportu i sportowców paraolimpijskich.
- **wzmocnienie dialogu międzykulturowego w kontekście sportu** – współpraca z mniejszościami etnicznymi, instytucjami zajmującymi się migracją, uchodźcami oraz podmiotami zajmującymi się prawami obywatelskimi i zagadnieniami wielokulturowymi; wspieranie działań mających na celu walkę z rasizmem, ksenofobią, homofobią i nietolerancją w edukacji i sporcie.
  - **wzmocnienie promocji zasad i postaw etycznych przez media edukacyjne i sportowe** (publikacje, radio, TV, nagrania video i zasoby on-line).
- c. program nauczania akademickiego**
- **rewizja standardów akademickich wychowania fizycznego**, z uwzględnieniem celów związanych z etyką sportu
  - **zachęcanie do wprowadzania innowacyjnych metod i podejść do uniwersyteckich programów nauczania wychowania fizycznego** dla przyszłych nauczycieli WF i trenerów, które mają podkreślić ścisły związek między uczestnictwem w sporcie i rozwojem moralnym a także przyczyniać się do zwiększania prozdrowotnej aktywności fizycznej.
- d. rozwój zawodowy pracowników edukacji i sportu**
- **wzmocnienie systemu ustawicznego kształcenia nauczycieli**; poszerzenie możliwości rozwoju zawodowego dla nauczycieli w zakresie doskonalenia kompetencji obywatelskich, ze szczególnym naciskiem na etykę sportu; wsparcie dla projektów, inicjatyw i działań mających na celu wymianę dobrych praktyk na szczeblu krajowym i międzynarodowym.
  - **wdrażanie refleksji odnośnie etycznych dylematów, na które napotykają specjaliści sportu, do programów szkoleniowych** dla trenerów, sędziów, administratorów, fizjoterapeutów i innych pracowników służby zdrowia, z naciskiem na etyczne podejmowanie decyzji.

Zasoby internetowe:

- 1) "Uchwały przyjęte na zorganizowanej przez Radę Europy XIII Konferencji Ministrów odpowiedzialnych za Sport, 2014"
https://www.coe.int/t/dg4/epas/resources/Macolin-2014/MSL13_10rev_Adopted-resolutions.pdf
- 2) Program edukacyjny Erasmus +
<http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/>
https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus/files/erasmus-plus-at-a-glance_en.pdf
- 3) Projekt Not Only Fair Play
<http://notonlyfairplay.pixel-online.org/>

Najlepsze praktyki z Polski:

- http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=30&cou=&spo=&aim
- http://www.uml.lodz.pl/miasto/edukacja/projekt_jestem_fair (w języku polskim)
- http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=74&cou=&spo=&aim
- <http://rada.bis.gov.pl/rbi/dobre-praktyki/3001,Program-Powiatu-Chojnickiego-Kibicuje-Bezpiecznie-zdobywca-II-miejsca-w-konkursi.html> (w języku polskim)

Najlepsze praktyki z Belgii:

- http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=70&cou=1&spo=0&aim=0
- http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=7&cou=1&spo=0&aim=0
- http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=9&cou=1&spo=0&aim=3

- 4) Europejski Tydzień Sportu
<http://ec.europa.eu/sport/week/>
- 5) Nowe projekty realizowane przez Radę Europejską
http://www.coe.int/t/Democracy/news/2016/Flyer_EPAS_Promote_Joint_Projects_en.pdf
- 6) Program polskiego Ministerstwa Sportu i Turystyki na lata 2015-2020 dotyczący zapobiegania korupcji w sporcie pt. "Nie bądź pionkiem w grze" (w języku polskim)
https://d1dmfej9n5lgmh.cloudfront.net/msport/files/Downloads/20160216093429/Nie_b%C4%85d%C5%BA_pionkiem_w_grze!.pdf?1455706302
- 7) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 10 czerwca 2015 (w języku polskim)
<https://men.gov.pl/wp-content/uploads/2015/06/rozporzadzenie-z-10-czerwca-2015-r.pdf>

3. Zaangażowanie wszystkich podmiotów: szkół, stowarzyszeń sportowych, instytucji lokalnych

Sport to projekt społeczny, który towarzyszy człowiekowi przez całe życie "Charte du mouvement sportif de la Fédération Wallonie-Bruxelles" ([Więcej](#)).

"Wszyscy, którzy uprawiają sport, zawodowo czy dla przyjemności, a także ci, którzy ich wspierają, są wspólnie odpowiedzialni za utrzymanie powodów, wartości, dla których to robią. Odpowiedzialność ta spoczywa nie tylko na mistrzu, ale na wszystkich zawodnikach, trenerach, sędziach czy politykach, czyli w ostatecznym rozrachunku, na wszystkich, którzy sport kochają..." "Charte d'éthique et de déontologie du sport français" ([Więcej](#)).

Wszystkie społeczne podmioty (interesariusze i ci, którzy opracowują politykę sportową i kodeksy postępowania) są brani pod uwagę i zaproszeni do współpracy w celu promowania praktyki sportowej i ducha sportu opartych na etyce. Projekt "Not Only Fair Play" podziela tę wizję.

Udziałowcy

Aby rozwijać wysokiej jakości edukację sprzyjającą rozwojowi osobistemu ucznia, pozaszkolną aktywność sportową i szacunek dla moralności, szkoła musi współpracować z różnymi interesariuszami, nie tylko wewnętrznymi (dyrektorem szkoły, uczniami, nauczycielami, trenerami). Musi istnieć współpraca z udziałowcami zewnętrznymi: rodzicami i rodzinami, klubami sportowymi, trenerami, lokalnymi stowarzyszeniami i wspólnotami, służbą zdrowia, osobami wspierającymi, wolontariuszami, innymi szkołami.

"Najlepsze praktyki" oraz "Zestawy narzędzi do promowania sportu w szkole" proponowane przez partnerów projektu, podkreślają jakość i trafność tej współpracy.

Niektóre kluczowe przykłady ([Więcej](#)):

- Tworzenie narzędzi komunikacji, takich jak dziennik sportowy
- Partnerstwo dla nadzoru obiecujących i elitarnych uczniów
- Dostępność odpowiedniej infrastruktury i sprzętu do zajęć wychowania fizycznego, we współpracy ze stowarzyszeniami i władzami lokalnymi
- Organizowanie szkolnych lub międzyszkolnych imprez sportowych w kooperacji z lokalnymi wspólnotami i ochroną zdrowia, w celu poprawy wizerunku wychowania fizycznego i promocji sportu
- Wymiana koleżeńska (pomiędzy nauczycielami WF, trenerami...)
- Promocja wartości etycznych i ducha sportu
- Projekty edukacyjne i integracyjne oparte na sporcie (dla osób przedwcześnie kończących naukę).

Decydenci

Sport, jako nośnik edukacji, zdrowia, integracji społecznej i rozwoju, wpływa pozytywnie na człowieka i społeczeństwo. Niestety, również sprzyja dopingowi, przemocy i nietolerancji.

Dlatego rządy rozwijające politykę sportową i tworzące kodeksy postępowania muszą brać za to odpowiedzialność. ([Więcej](#)):

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

- Promować i wspierać nowatorskie inicjatywy dotyczące aktywności fizycznej w szkole i ich korzyści dla zdrowia (takie jak uczenie w ruchu, podczas działania)
- Promować i wspierać imprezy sportowe, kampanie uświadamiające i ceremonie wręczenia nagród, które promują sport w szkole i fair play w sporcie
- Wspierać projekty zachęcające do integracji społecznej poprzez sport (np. dla osób przedwcześnie kończących naukę)
- Zachęcać nauczycieli i kierowników sportowych do stawiania promocji sportu i etyki w centrum programów nauczania wychowania fizycznego, wspierania wymiany dobrych praktyk i organizowania kształcenia ustawicznego
- Zachęcać i wspierać organizacje i osoby prywatne stosujące zdrowe zasady etyczne w swojej działalności i przekładające je na kodeksy dobrego postępowania
- Popierać przyjmowanie rygorystycznych kryteriów etycznych we wszystkich dziedzinach życia społecznego, w których sport jest obecny (ustanawiać zasady odpowiedzialności w funduszach sportowych, tworzyć komisje etyki sportu i powoływać ludzi będących punktami odniesienia w federacjach sportowych...)
- Zapewniać regularne konsultacje pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami, poprzez działania związane ze sportem (przedstawiciele sportu, edukacji i zdrowia, lokalne władze)
- Zwiększać środki do zwalczania niewłaściwych zachowań (doping, przemoc, nietolerancja...)

Międzynarodowe instytucje i organizacje

Instytucje i organizacje międzynarodowe mają takie same obowiązki jak krajowi decydenci.

“Polityka sportowa Unii Europejskiej” wyróżnia kilka podejść:

- Dialog z interesariuszami (oficjalnie zdefiniowany w “Białej księdze sportu”), czego najbardziej widoczną formą jest Europejskie Forum Sportu organizowane corocznie przez Komisję Europejską (Źródło 5)
- Współpraca polityczna
- Przyjęcie wytycznych lub zaleceń
- Cele finansowania związane ze sportem (takie jak “Europejski Tydzień Sportu”, inicjatywa Komisji Europejskiej w celu promowania sportu i aktywności fizycznej w UE oraz inicjatywy wspierane przez program *Erasmus+*) ([Więcej](#))

UNESCO, otwarte dyskusyjne forum dla rządów i organizacji sportowych, odgrywa kluczową rolę w definiowaniu celów dotyczących rozwoju szkolnego i uniwersyteckiego sportu, promowaniu sportu dla wszystkich, rozpowszechnianiu i wymianie informacji naukowej i technicznej na temat kultury fizycznej i sportu oraz ochronie nieodłącznych wartości sportu.

UNESCO publikuje kodeks etyki sportowej “Fair play – zwycięską drogą” dla wszystkich zainteresowanych podmiotów (osób fizycznych, stowarzyszeń, rządów) mających bezpośredni lub pośredni wpływ na zaangażowanie i udział młodzieży w sporcie. ([Więcej](#))

“Przegląd Kluczowych Interesariuszy w Sportowej Polityce Międzynarodowej i Europejskiej w 2015”, opublikowany przez Radę Europy przedstawia przegląd współpracy międzynarodowej w dziedzinie sportu: sieci współpracy międzyrządowej aktywne w obszarze polityki sportowej i główne organizacje sportowe zaangażowane we współpracę z władzami publicznymi. ([Więcej](#))

Zasoby internetowe

Charte du mouvement sportif de la Fédération Wallonie-Bruxelles - Vivons le sport, ADEPS, Fédération Wallonie-Bruxelles (w języku francuskim)

<http://www.sport-adepts.be/index.php?id=4198>

Charte d'éthique et de déontologie du sport français, (Maj 2012), Comité National Olympique et Sportif français, Titre 2, p7 (w języku francuskim)

<http://franceolympique.com/files/File/publications/Charte%20ethique%20et%20de%20deontologie%20du%20sport%20adoptee%20par%20AG%20CNOSF%202012.05.10.pdf>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Dostępne zasoby, między innymi "Najlepsze praktyki" i "Zestawy narzędzi do promocji sportu w szkole"

<http://notonlyfairplay.pixel-online.org/index.php>

La Maison des sportifs, Enseignement, Province de Liège (w języku francuskim)

<http://www.provincedeliege.be/sites/default/files/media/9247/Brochure%20maison%20des%20sportifs.pdf>

Pomiędzy sportem a szkołą obiecujący uczeń prowadzi czasami złożone "podwójne życie" z kilkoma partnerami edukacyjnymi, pomagającymi mu w jego działalności. "La Maison des sportifs", innowacyjna struktura wspierająca szkołę, pomaga uczniom-sportowcom osiągnąć lepszą równowagę pomiędzy sportem a nauką. Dostępna w zasobach dla dyrektorów szkół.

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/TK_resources.php

Rhétotrophée, ADEPS, Fédération Wallonie-Bruxelles (w języku francuskim)

<http://www.sport-adeps.be/index.php?id=5935>

Rhétotrophée to szlak sportu i przygody organizowany corocznie przez ADEPS (Administration of Physical Education and Sports) dla uczniów ostatniej klasy szkoły średniej.

L'Education Physique et Sportive à l'école, (2011), DVD, Académie de Paris (w języku francuskim)

<https://www.youtube.com/watch?v=tYOy7NHdruk>

Narzędzie informacji i budowania świadomości dla rodzin. Podkreśla rolę sportu w szkole i wyjaśnia rodzinom jak ważne dla dzieci są wychowanie fizyczne i sport.

Charte de fair-play du club sportif RDC Cointe, Liège, Fédération Wallonie-Bruxelles (w języku francuskim)

<http://www.dccointe.be/fair-play/>

Klub bardzo zaangażowany w etykę i ducha sportu, nazwał swoją stronę internetową: "le sport entre amis d'abord - Jesteśmy fair-play". Zachęca do szacunku dla statutu Panathlonu Fédération Wallonie-Bruxelles, od strony międzynarodowego ruchu (karta gracza, karta rodzica...).

Panathlon International

<http://www.panathlon.net/>

Décret portant diverses mesures en faveur de l'éthique dans le sport en ce compris l'élaboration du code d'éthique sportive et la reconnaissance et le subventionnement d'un comité d'éthique sportive, (2014), Parlement de la Fédération Wallonie-Bruxelles (w języku francuskim)

<https://www.pfwb.be/le-travail-du-parlement/doc-et-pub/documents-parlementaires-et-decrets/documents/001433584>

Dekret dotyczący różnych środków promocji etyki w sporcie, w tym opracowanie kodeksu etyki sportowej oraz uznania i finansowania komisji etyki sportu.

Fédérer pour réussir, Déclaration de politique communautaire 2014-2019, Gouvernement de la Fédération Wallonie-Bruxelles (w języku francuskim)

<https://www.pfwb.be/le-travail-du-parlement/doc-et-pub/documents-parlementaires-et-decrets/documents/001436745>

Patrz Obszar XIV. Sport

Projekt Not Only Fair Play

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives.php

Lista najlepszych praktyk zebranych w dziewięciu krajach partnerskich.

Halleux, V., Polityka sportowa UE – Przegląd, (2015), Europejska Parlamentarna Służba Badawcza

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/565908/EPRS_IDA\(2015\)565908_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/565908/EPRS_IDA(2015)565908_EN.pdf)

Biała księga sportu, Komisja Europejska, 2014

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV:I35010>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Europejskie Forum Sportu, Komisja Europejska
<http://ec.europa.eu/sport/forum/#programme>

Europejski Tydzień Sportu
<http://ec.europa.eu/sport/week/>

Erasmus +, Komisja Europejska
https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/node_en

Inne źródła:
Sport w Unii Europejskiej:
http://europa.eu/pol/spo/index_en.htm

Przewodnik po europejskiej polityce sportowej, Europejskie Komitety Olimpijskie, Biuro UE
http://www.euoffice.euolympic.org/files/guide_to_eu_sport_policy_final_versionwithlinks.pdf
Patrz rozdział "Społeczna rola sportu"

Fair play – zwycięską drogą, Wychowanie fizyczne i sport, Edukacja Unesco
http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=2223&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Kodeks ten oparty jest na zasadzie, że względy etyczne są niezbędne dla jakiegokolwiek działalności sportowej, polityki i zarządzania w dziedzinie sportu oraz, że mają one zastosowanie na wszystkich poziomach kompetencji i zaangażowania w aktywności sportowej, zarówno w sporcie zawodowym jak i rekreacyjnym.

Przegląd Kluczowych Interesariuszy w Międzynarodowej i Europejskiej Polityce Sportowej w 2015, (Maj 2016), Rada Europy
<https://www.coe.int/t/dg4/epas/Source/34%20Key%20Stakeholders%20in%20International%20and%20European%20Sports%20Policy%202015%20-%20Vassine%20report.pdf>

4. Metody i projekty promocyjne

"Szkoły od dawna uznane są za miejsce właściwe dla inicjatyw w zakresie wychowania fizycznego. Bardziej niż kiedykolwiek są one teraz uprzywilejowanym miejscem do promowania i wspierania aktywnego trybu życia wśród młodych ludzi". (Więcej) Istotnie, czasem szkoła to jedyne miejsce, w którym młodzi ludzie korzystają z aktywności fizycznej. Jak więc promować korzyści wynikające ze sportu i etycznego podejścia do sportu?

W tym kontekście działa projekt "Not Only Fair Play". "Studia przypadków", "Najlepsze praktyki" i "Zestawy narzędziowe" wyprodukowane przez partnerów projektu, oferują zasoby i punkty odniesienia na wszystkich poziomach dla wszystkich zainteresowanych stron, które chcą umieścić promocję zalet sportu i etyki sportu w centrum ścieżek edukacyjnych i programów nauczania wychowania fizycznego.

Kluczowe przykłady

Projekt NOFP proponuje wiele inicjatyw (projektów, doświadczeń, metod, wskazówek i refleksji) promując zdrowy sport i pozytywnie przyczyniając się do rozwoju ludzkości i szkolnictwa. Inicjatywy te głównie omawiają następujące tematy:

- **Podnoszenie świadomości na temat znaczenia aktywności fizycznej dla zdrowia i rozwoju osobistego uczniów**, co potwierdza Jacques Rogge, były prezes Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego *"... wychowanie fizyczne jest z pewnością napędem dla zdrowia. Tak jak i sport... Ważnym jest aby sprawić, że ludzie będą chcieli się ruszać, realizować się poprzez fizyczność i tradycyjne lub nowatorskie formy ruchu..."*. Liczy się dla niego fakt, że po zakończeniu edukacji młodzi ludzie nadal chcą korzystać z ruchu. (Więcej)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Kampanie, programy, wydarzenia sportowe, zajęcia pozalekcyjne, narzędzia edukacyjne dla nauczycieli wychowania fizycznego i metody ewaluacji prezentowane są w kilku działaniach w ramach projektu, "Studia przypadków", "Najlepsze praktyki" i "Poradniki".

- **Wyróżnianie wszystkich sportów**, przewyższanie praktyki zwracania uwagi wyłącznie na najbardziej popularne dyscypliny, takie jak piłka nożna, co często postrzegane jest jako droga do sukcesu i łatwych pieniędzy.
Tak zwane sporty mniejszościowe również mogą oferować wartość dodaną w rozwoju osobistym i edukacyjnym. "Najlepsze praktyki" pokazują, że wiele szkół sprzyja odkrywaniu nowych dyscyplin poprzez organizację imprez sportowych. Czynią tak również decydenci, np. we francuskojęzycznej Belgii z projektem "Rhéto Trophy" ([Więcej](#))
- **Zapewnienie szczególnego wsparcia uczniom-sportowcom**, aby dać im możliwość łączenia ich "podwójnego życia" i uniknięcia konieczności dokonywania wyboru między sportem a nauką.
"Poradniki" mierzą się z tym problemem poprzez organizację sekcji sportowo-szkolnych obejmujących pomoc szkolną oraz wsparcie lub realizację konkretnego nadzoru nad uczniami sportowcami. Opisują oni swoje doświadczenia w rozdziale pt. "Studia przypadków".
Unia Europejska podchwyciła tę kwestię i opublikowała "Wytyczne UE w sprawie podwójnych karier sportowców". ([Więcej](#)).
- **Tworzenie efektywnej współpracy między szkołami, rodzicami, stowarzyszeniami sportowymi, władzami lokalnymi, decydentami...** Ta współpraca między wszystkimi zainteresowanymi stronami, opisana szczegółowo w ramach projektu w "Najlepszych praktykach" i "Poradnikach", wiąże dostępność performatywnych infrastruktur sportowych, organizację imprez sportowych i zajęć pozalekcyjnych a także obserwację i kontrolę uczniów-sportowców (dla pokonania wizji hiperkonkurencyjności, prowadzącej często do nadmiernego wzrostu oczekiwań i niezdolności do radzenia sobie z niepowodzeniem, co może prowadzić do rezygnacji ze sportu lub narażania się na niewłaściwe zachowania).

Unia Europejska, poprzez "Wnioski Rady w sprawie promowania umiejętności motorycznych, aktywności fizycznej i sportu dla dzieci", wyraźnie zachęca państwa członkowskie do wspierania współpracy między różnymi podmiotami. ([Więcej](#))
- **Rozwijanie międzysektorowego podejścia do WF** (przedmiotu podobnego do innych, ale jednak często niedocenianego), współpraca z nauczycielami innych przedmiotów, jak podkreślono w "Poradnikach".
Oznacza to, że wiele aspektów programu nauczania, takich jak nauki społeczne i przyrodnicze czy matematyka, jest zgłębianych w Wychowaniu Fizycznym i vice versa, pokazując nam jak przedmioty te są ze sobą powiązane. Zostało to podkreślone w raporcie Eurydice "Wychowanie fizyczne i sport szkolny w Europie". ([Więcej](#))
- **Integrowanie uczniów zagrożonych wykluczeniem:** uczniów-imigrantów, uczniów z niskimi osiągnięciami w nauce, uczniów niepełnosprawnych, uczniów mających problemy z zachowaniem lub pochodzących z trudnych środowisk, uczniów zdemotywowanych mogących zrezygnować z nauki... Czy wiedzę da się przyswoić poprzez sport? Odpowiedź na to pytanie opisana jest obszernie w "Poradnikach". Jest przedmiotem wielu inicjatyw i badań a niektóre ich przykłady opisane są ([tu](#)).

Co jest korzyścią dla dzieci, które jutro staną się dorosłymi mistrzami?

Uprawianie sportu i aktywności fizycznej w środowisku edukacyjnym ma pozytywny wpływ na sukces szkolny, poczucie dumy i przynależności do szkoły, motywację do pozostania w szkole, co tym samym zapobiega wczesnemu porzucaniu nauki.

"La réussite et la persévérance scolaires par le sport étudiant", Réseau du Sport Etudiant du Québec (RSEQ) ([Więcej](#))

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Sukces szkolny

Najnowsze badania wykazały, że uczniowie, którzy wykonują ćwiczenia fizyczne mają lepszą wydajność w szkole niż ci, którzy tego nie robią. Pozytywne skutki są szczególnie odczuwalne w zakresie czytania, matematyki, skupienia uwagi i przygotowywania się do zajęć. Korzyści te wynikają z połączenia kilku czynników. Aktywność fizyczna stymuluje produkcję substancji chroniących neurony, co poprawia pamięć i poziom koncentracji. Obserwujemy również zwiększenie pewności siebie, poczucia własnej wartości i postrzegania siebie. Integracja młodych ludzi z różnicami rozwoju i uczenia się staje się łatwiejsza, przy jednoczesnym spadku złego zachowania w szkole, co skutkuje poprawą ocen i wyników egzaminów.

Wytrwałość i poczucie przynależności

W 1999 roku, badania na 1239 studentach V roku wykazały, że poczucie przynależności ucznia-sportowca było o 20% wyższe niż w przypadku innych uczniów. Ponadto, uczniowie podkreślali, że drużyna sportowa była dla nich atrakcyjnym i ciekawym aspektem życia szkolnego. Co więcej, znaczenie jakie szkoła nadaje wewnątrzszkolnym konkursom sportowym ma bezpośredni wpływ na poczucie przynależności do populacji szkolnej. 48.4% respondentów stwierdziło, że drużyny sportowe to najlepsza wizytówka ich szkoły, 32,9% uznało za nią opinię o poziomie kształcenia. Uczniowie bardzo silnie identyfikują się ze swoją szkołą, ponieważ drużyna którą wspierają lub w której grają, reprezentuje ich i symbolizuje przedłużenie ich osobowości.

Zagadnienia te zostały opisane w wielu badaniach i sondażach; "Poradniki" projektu NOFP obszernie je omawiają. Obecnie wiadomo, że regularna aktywność fizyczna i uprawianie sportu wspierają i ulepszają kondycję fizyczną młodych ludzi i pomagają w rozwoju refleksji, uczenia się i więzi społecznych. Według Międzynarodowej Platformy "Sport i rozwój" i ich publikacji "Zdrowy rozwój dzieci i młodzieży poprzez sport", tworzy się pozytywny związek pomiędzy zaangażowaniem w aktywność fizyczną i rozwojem psychospołecznym dzieci. ([Więcej](#))

Wychowanie fizyczne w szkole nie tylko przyczynia się do dobrej kondycji fizycznej i zdrowia uczniów, ale również pomaga im osiągać cele i lepiej rozumieć aktywność fizyczną, co ma długotrwałe pozytywne efekty. Poza tym, wychowanie fizyczne zapewnia przekazywalną wiedzę i umiejętności (takie jak duch zespołowy, zasady fair play), zwiększa szacunek, świadomość ciała i społeczeństwa, daje ogólną wiedzę o "regułach gry", z której uczniowie mogą korzystać w sytuacjach życiowych czy szkolnych.

"Wychowanie fizyczne i sport szkolny w Europie", Eurydice Highlights. ([Więcej](#))

Zasoby internetowe

Naylor, P. J., McKay, H. A., (2009), Przede wszystkim zapobieganie: szkoły jako miejsce akcji dla braku aktywności fizycznej, British Journal of Sports Medicine, 43 (1), 10-13.

<http://bjsm.bmj.com/content/43/1/10.abstract?sid=eb0c515e-74e9-48d1-9cc0-c27334b95163>

[http://eatwell.wikispaces.com/file/view/Br+J+Sports+Med+2009_43_10-](http://eatwell.wikispaces.com/file/view/Br+J+Sports+Med+2009_43_10-13+Prevention+at+schools+phys+act.pdf)

[13+Prevention+at+schools+phys+act.pdf](http://eatwell.wikispaces.com/file/view/Br+J+Sports+Med+2009_43_10-13+Prevention+at+schools+phys+act.pdf)

Projekt "Not Only Fair Play"

<http://notonlyfairplay.pixel-online.org/>

Faites du sport, bougez !, (Kwiecień 2014), wywiad z J. Rogge, magazyn "Entrées libres" n° 88, Enseignement catholique, Fédération Wallonie-Bruxelles

http://www.entrees-libres.be/article_e_l/jacques-rogge-faites-du-sport-bougez-2/

Kampanie i programy uświadamiające

Mon club mon école (Fédération Wallonie-Bruxelles)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=13&cou=&spo=&aim=

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

W ramach operacji "Mon club mon école", francuskojęzyczna Wspólnota Belgii, za pośrednictwem Adeps, oferuje dotacje dla szkół. Zachęca kluby sportowe do promocji swoich dyscyplin wśród uczniów, aby pobudzać nowe pasje i być może odkrywać nowe talenty.

Les saisons du primaire, RSEQ, Québec

<http://rseq.ca/viesaine/initiatives/saisonsduprimaire/>

Zróżnicowana oferta doświadczeń ruchowych dla wspierania rozwoju zdrowego i aktywnego stylu życia wśród dzieci w wieku 8-12 lat.

Programme de valorisation d'une vie saine et active à l'école « ISO-ACTIF » du Réseau du Sport Etudiant du Québec (RESQ)

<http://www.rseqmontreal.com/fichiersUpload/fichiers/20160414141912-iso-primaire-criteoeres-d-eoevaluation-et-explication-des-normes-v2016.pdf>

Program ISO-ACTIF jest narzędziem do promocji, działania i wspierania zdrowych nawyków.

Rekomendacje Unii Europejskiej

Zalecenia dla popierania wychowania fizycznego w szkołach, w tym umiejętności motorycznych we wczesnym dzieciństwie, oraz tworzenia wartościowych interakcji z branżą sportową, władzami lokalnymi i sektorem prywatnym (Czerwiec 2015); grupa ekspercka o prozdrowotnej aktywności fizycznej.

<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=19860&no=1>

28 rekomendacji, w tym dowodów i badań zaproponowanych i skierowanych do rządów krajowych, organizacji sportowych i sektora prywatnego.

Międzynarodowe imprezy sportowe

Panathlon

<http://www.panathlon.net/>

Panathlon jest organizacją lokalną, zorientowaną na etykę i kulturę, której celem jest dokładne zbadanie, upowszechnianie i obrona wartości sportu, pomyślana jako środek rozwoju jednostki oraz jako instrument solidarności międzyludzkiej.

Europejski Tydzień Sportu

<http://ec.europa.eu/sport/week/>

Europejski Tydzień Sportu ma na celu promocję sportu i aktywności fizycznej w całej Europie. Impreza ta przeznaczona jest dla wszystkich, niezależnie od wieku, pochodzenia czy poziomu sprawności fizycznej. Z naciskiem na oddolne inicjatywy, inspirowane Europejczyków do #ByciaAktywnymi i stwarza możliwości do zwiększania ilości ćwiczeń w codziennym życiu.

Dossier (Akta)

Faut-il doubler les heures d'EPS, (Marzec 2009), Dossier w Magazynie PROF, Fédération Wallonie-Bruxelles

http://www.enseignement.be/index.php?page=25869&pu_ref=1

Najlepsze praktyki w projekcie NOFP, podniesienie świadomości na temat sportu:

Konkurs miasta Prato (Włochy)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=24&cou=&spo=&aim=

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Wydział edukacji stworzył Trofeo Città di Prato – Konkurs miasta Prato – którego celem jest pokazanie różnych możliwości uprawiania sportu w celu wzmocnienia umiejętności i promocji zdrowego trybu życia bez nacisku na wygraną.

Aktywne Szkoły (UK)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=108&cou=&spo=&aim=

SportScotland prowadził program mający na celu zachęcenie dzieci i młodzieży do stania się i pozostania aktywnym. SportScotland współpracuje z władzami lokalnymi i stowarzyszonymi partnerami, którzy zaangażowali się w projekt Aktywne Szkoły do roku 2015.

Geleceğin Yıldızları – Przyszłe Gwiazdy (Turcja)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=137&cou=0&spo=0&aim=4

Misją Przyszłych Gwiazd jest zapewnienie młodym ludziom bezpiecznego i przyjaznego środowiska, w którym mogą rozwijać swoje umiejętności, poznawać przyjaciół i wzrastać. Przyszłe Gwiazdy to fundacja i projekt rozpowszechniony w Turcji, powstały w roku 1989. Jego celem jest promowanie świadomości sportu wśród młodzieży. Tworzy projekty przy wsparciu wielu sponsorów.

Ruszmy to (Let's move it) (Finlandia)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=66&cou=&spo=&aim=

Celem inicjatywy było zachęcenie i motywowanie uczniów szkół zawodowych do korzystania z ruchu podczas dni szkolnych. Proponuje usuwanie krzeseł z sal lekcyjnych i zamianę ich na stojące stanowiska pracy, piłki gimnastyczne, równoważnie, itp. Uczniowie i nauczyciele byli również zachęceni do organizowania sesji gimnastycznych podczas przerw oraz lekcji.

RhétroTrophée, ADEPS, Fédération Wallonie-Bruxelles

<http://www.sport-adepts.be/index.php?id=5935>

Zawody sportowe, gromadzące uczniów VI roku (17-18latków) z całej francuskojęzycznej Belgii. W finale 2016 700 uczniów wzięło udział w rajdach przygodowych, biegach na orientację, zawodach w tenisie, badmintonie, hokeju, judo czy łucznictwie.

Najlepsze praktyki projektu NOFP: promocja wszystkich dyscyplin sportu:

Ammattiosaajan liikuntavuosi (Rok Sportu uczniów szkół zawodowych) (Finlandia)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=78&cou=&spo=&aim=

W trakcie semestru wprowadzane są cztery różne zajęcia sportowe. Ich celem jest zebranie możliwie dużej liczby uczniów do testowania różnych rodzajów aktywności sportowej. W rezultacie niektórzy uczniowie mogą zainteresować się nowym hobby i polubić ćwiczenia fizyczne.

Tydzień Sportu Klubowego (Belgia)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=10&cou=&spo=&aim=

“De week van de sport club” to coroczne wydarzenie organizowane we wrześniu we Flanders. W przeciągu tygodnia, 17,000 klubów sportowych z całego regionu otwiera się dla społeczeństwa, dając ludziom szansę rozpoczęcia trenowania. Chętni mogą szukać idealnego dla siebie klubu w internetowej bazie pod adresem: <http://www.bloso.be/sportdatabank/Pages/Home.aspx>. Częścią wydarzenia jest “Toon je sport@school” (“Pokaż swój sport w szkole”). 16 września 2015, uczniowie zostali poproszeni o przyjęcie na lekcje w stroju klubowym, w celu promocji swoich klubów sportowych w szkole.

Wzmacnianie Tradycyjnych Sportów Europejskich (projekt Europejski)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=35&cou=&spo=&aim=

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Celem projektu jest poszerzenie istniejącej europejskiej sieci sportów i gier tradycyjnych a tym samym ich ochrona i promowanie.

Wskazówki UE odnośnie podwójnych karier sportowców, (Wrzesień 2012), Europejska grupa ekspercka 'Edukacja & Trening w Sporcie'

<http://bookshop.europa.eu/en/eu-guidelines-on-dual-careers-of-athletes-pbNC0213243/>

Inne zasoby

Les pratiques sportives à l'école, (Kwiecień 2012), Francuskie Ministerstwo Edukacji Narodowej, Młodzieży i Różnorodności

http://doc.sportsdenature.gouv.fr/doc_num.php?explnum_id=303

Ten przewodnik, dla osób zawodowo zajmujących się sportem oraz dla decydentów, ma na celu poprawę podejścia do organizacji i edukacyjnej wartości praktyki sportowej w szkole. Proponuje wskazówki. Patrz Rozdział 1 – Odmienne ramy praktyki sportu.

Sport-études, une combinaison gagnante, (Marzec 2013), artykuł, WIXXMAG

<http://www.wixxmag.ca/articles/sport-etudes-une-combinaison-gagnante-1>

Najlepsze praktyki projektu NOFP dla wsparcia uczniów-sportowców:

Indywidualna Sportowa Ścieżka Kształcenia (Finlandia)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=64&cou=&spo=&aim=

Omnia oferuje swoim uczniom możliwość wyboru indywidualnej ścieżki kształcenia. Głównym jej celem jest wsparcie uczniów utalentowanych sportowo i uprawiających sport na najwyższym poziomie.

Uczniowie zwycięzcy (UK)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=107&cou=&spo=&aim=

Stypendium dla wspierania utalentowanych uczniów-sportowców, ich rozwoju na ścieżce sportowej, zwiększenia poziomu sukcesu w konkursach międzynarodowych, zwiększenia zakresu i jakości partnerstwa pomiędzy organami zarządzającymi sportem a dalszymi sektorami edukacji; oraz dla zwiększenia możliwości wyższych sektorów edukacji w celu wspierania i zaspokajania potrzeb utalentowanych uczniów-sportowców najelastyczniej jak to możliwe.

Wnioski Rady w sprawie promocji umiejętności motorycznych, ćwiczeń fizycznych i sportowych dla dzieci, (2015), EUR- Lex, Dziennik Oficjalny (Official Journal)

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1215\(07\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1215(07))

Inne zasoby

Zalecenia dla popierania wychowania fizycznego w szkołach, w tym umiejętności motorycznych we wczesnym dzieciństwie, oraz tworzenia wartościowych interakcji z branżą sportową, władzami lokalnymi i sektorem prywatnym (Czerwiec 2015); grupa ekspercka o prozdrowotnej aktywności fizycznej, Europejski Plan Prac dla Sportu

<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=19860&no=1>

Najlepsze praktyki projektu NOFP dla sprzyjania współpracy międzysektorowej:

Spółeczne Centrum Sportu (UK)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=105&cou=0&spo=0&aim=4

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Społeczne Centrum Sportu koncentruje się na klubach skupionych wokół centrum sportowego, domu kultury, szkoły, parku czy stadionu. W niektórych przypadkach ośrodek taki łączy kilka tego typu miejsc, może też koncentrować się w jednym miejscu goszcząc tam wiele klubów. Centrum jest przede wszystkim zbiorem postępowych klubów sportowych pracujących wspólnie w lokalnym środowisku.

Raport Eurydice Wychowanie Fizyczne i Sport Szkolny w Europie, Eurydice Highlights, (2013), Komisja Europejska

http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports/150EN_HI.pdf

Inne zasoby

Jak najlepsze wykorzystanie sportu masowego do rozwoju umiejętności ogólnych, szczególnie wśród młodych ludzi, (Kwiecień 2015), Rada Europy

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/st-7875-2015-init/fr/pdf>

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/st-7875-2015-init/en/pdf>

Najlepsze praktyki projektu NOFP dla rozwoju międzysektorowego podejścia do WF:

Sportowa Akademia Dundee (UK)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=103&cou=0&spo=0&aim=4

Sportowa Akademia Dundee pracuje ramię w ramię ze szkołami partnerskimi dla opracowania programu możliwości kształcenia, które łączą uczestnictwo w sporcie/aktywność fizyczną z innymi obszarami szkolnego programu nauczania. Sport może być motorem rozwoju aktywnego podejścia do nauki; Sportowa Akademia Dundee bada powiązania między szkolnym programem nauczania a sportem, przy jednoczesnym wspieraniu osiągnięć i przyjemności z nauki, poprzez dostarczenie iskry do rozpalenia wyobraźni i ożywienia przedmiotów szkolnych.

Grunwaldzki Puchar Baseball 2015 (Polska)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=75&cou=&spo=&aim=

Ideą projektu jest połączenie sportu i historii. Pierwszym krokiem jest identyfikacja/wyбір znaczącego wydarzenia historycznego, które miało miejsce w regionie. Następnie przygotowanie lekcji/zadań dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, które mają uczyć faktów historycznych w szerszym kontekście kulturowym. Wreszcie, organizacja turnieju sportowego, który odbywa się w historycznym miejscu.

Znaj swój kraj – Dziedzictwo przyrody – Wędrówka (Włochy)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=98&cou=&spo=&aim=

Poznanie kulturowego i naturalnego piękna regionu Prato, Toskanii i Włoch, planowanie i przeprowadzenie wycieczki pieszej w szkole, pod okiem doświadczonego przewodnika i z nauczycielami w pracy interdyscyplinarnej, ma na celu zachęcenie młodych ludzi do przeprowadzenia badania środowiska naturalnego, kultury, historii i tradycji kraju, w którym żyją.

Et si la lutte contre le décrochage scolaire passait par le sport, (Marzec 2013), artykuł, WIXXMAG

<http://www.wixxmag.ca/articles/et-si-la-lutte-contre-le-decrochage-scolaire-passait-par-le-sport>

Sport et éducation en France et au Royaume Uni : quel héritage pour les enfants ?, (Czerwiec 2016), artykuł, HUFFPOST C'EST LA VIE

http://www.huffingtonpost.fr/joseph-rothwell/sport-et-education-en-france-et-au-royaume-uni-quel-heritage-pour-les-enfants_b_5747490.html

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Les pratiques sportives à l'école, (Kwiecień 2012), Francuskie Ministerstwo Edukacji Narodowej, Młodzieży i Różnorodności

http://doc.sportsdenature.gouv.fr/doc_num.php?explnum_id=303

Rozdział 3 – oferta dostosowana do różnorodności uczniów, proponuje między innymi wskazówki dla uczniów niepełnosprawnych.

Plus d'activité physique à l'école favoriserait la réussite scolaire, artykuł, PASSEPORTSANTE.NET

http://www.passeportsante.net/fr/Actualites/Nouvelles/Fiche.aspx?doc=plus-activite-physique-ecole-favoriserait-reussite-scolaire_20101125

Artykuł ten cytuje F. Trudeau, kierownika wydziału nauki i aktywności fizycznej Uniwersytetu Quebec w Trois Rivières. Wspomina również o korzyściach, poza kondycją fizyczną, także dla dzieci z problemami w uczeniu się i zachowaniu.

Najlepsze praktyki projektu NOFP to dla integracji uczniów zagrożonych wykluczeniem:

Gençliĝe Sporla Bakış Projesi – Projekt Młodzi z Punktu Widzenia Sportu (Turcja)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=127&cou=&spo=&aim=

Federacja Amatorskich Klubów Sportowych Bilecik jest wojewódzkim stowarzyszeniem związanym z klubami sportowymi zajmującymi się głównie piłką nożną. Jej celem jest stworzenie projektu do promocji sukcesu szkolnego i rozwijania standardów życiowych ubogiej młodzieży poprzez sport i inne aktywności. Projekt rozpoczął się rok temu i ma na celu promocję 24 młodych ludzi z ubogich rodzin (w wieku 14-20) poprzez stworzenie z nich drużyny piłkarskiej. Wszyscy uczestnicy zagrożeni są ryzykiem przedwczesnego porzucenia nauki i uzależnienia od złych nawyków.

Itinéraire Wallonie vélo 2013-2014 (Belgia)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=6&cou=&spo=&aim=

W czerwcu 2014, 36 uczniów, w wieku 11-13 lat (w towarzystwie 11 dorosłych), opuściło Liège na rowerach, aby pięć dni później dotrzeć do Brukseli, korzystając z 250 kilometrów ścieżki rowerowej. Uczniowie ci uczęszczają do szkoły specjalnej i cierpią na lekkie upośledzenie umysłowe, zaburzenia zachowania i inne choroby. Projekt ten, w zamiarze "sportowy, solidarny i obywatelski", miał na celu zwiększenie ich pewności siebie.

Wprowadzenie do technik cyrkowych dla zwiększenia pewności siebie (Belgia)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=142&cou=&spo=&aim=

Instytut Notre-Dame Heusy opracował specjalne podejście w ramach szkoleń technicznych "Czynnik Edukacyjny". Głównym celem jest danie uczniom środków i narzędzi do wykorzystania technik cyrkowych z beneficjentami będącymi w trudnej sytuacji, aby przywrócić im pewność siebie i odwrócić negatywną spiralę, w której się znajdują. Cel ten osiąga się przez postawienie beneficjentów w sytuacji sukcesu i uwydatnionych zalet.

Sport na śniegu dla wszystkich – Projekt Dni Integracji (Włochy)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=100&cou=&spo=&aim=

Projekt polega na spędzeniu kilku dni w górach w zimie; odbiorcami są szkoły średnie z Toskanii, które mogą uczestniczyć w nim z zespołem klasowym obejmującym uczniów z niepełnosprawnościami, uczniów pełnosprawnych oraz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wraz z jednym lub większą ilością nauczycieli.

La réussite et la perseverance scolaires par le sport étudiant, Czerwiec 2010, Réseau du Sport Etudiant du Québec (RSEQ), revue Savoir, volume 15, numéro 4, p17

http://rseq.ca/media/26649/la_re_ussite_et_la_perse_ve_rance_scolaire.pdf

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Inne zasoby:

Strona Internetowa RSEQ

<http://rseq.ca/ethiquesportive/nouvelles/rseq-%C3%A9thique-sportive/>

Misją RSEQ jest promocja i rozwój sportu w kontekście szkolnym, dla wspierania kształcenia, szkolnego sukcesu i zdrowia młodych ludzi.

Sport-études : Comparaison des caractéristiques motivationnelles et des relations sociales des élèves sportifs et de leurs condisciples, RSEQ

Według RSEQ, uprawianie sportu w kontekście edukacyjnym ma ogromną wartość dodaną: przyczynia się do zwiększenia poczucia przynależności do szkoły, nie tylko w przypadku uczniów-sportowców, ale wszystkich uczniów.

Cloes., M., Schelings, V., Ledent, M., Piéron, M., (1998-2011), Sport-études : Comparaison des caractéristiques motivationnelles et des relations sociales des élèves sportifs et de leurs condisciples, Université de Liège, Liège, Belgia

<http://orbi.ulg.ac.be/handle/2268/10187>

Wyniki tego badania wskazują, że organizowanie sekcji sportowo-naukowej w szkole przynosi korzyści zarówno sportowcom jak i ich kolegom: buduje pozytywne nastawienie do szkoły, rozwój stosunków społecznych pomiędzy grupami uczniów.

G. Lepage-Simard. Le sport interscolaire : un moyen pour accroître le sentiment d'appartenance d'une population étudiante. Mémoire de maîtrise, sociologie, U. Laval, 1999

Zdrowy Rozwój Dzieci i Młodzieży Poprzez Sport »

http://www.sportanddev.org/en/learnmore/sport_education_and_child_youth_development2/healthy_development_of_children_and_young_people_through_sport/

<http://www.sportanddev.org/en/learnmore/>

Wychowanie Fizyczne i Sport Szkolny w Europie, Eurydice Highlights, (2013), Komisja Europejska

http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports/150EN_HI.pdf

<http://www.re-aim.hnfe.vt.edu/>

5. Analiza programu szkolnego w odniesieniu do zasad etycznych

Znajomość obszaru tematycznego

Obszar tematyczny koncentruje się na analizie programu szkolnego w odniesieniu do zasad etycznych. Zasoby zebrane w ramach "Dobrych praktyk" i "Poradników" wskazują i ilustrują zadania zorientowane na działanie.

Zadania związane z obszarem tematycznym:

- Współpraca między nauczycielami
- Wykorzystanie narzędzi ICT stosujących się do etycznego kodeksu postępowania
- Coaching etyczny
- Nacisk na znaczenie praw człowieka w sporcie.
- Sprzeciw wobec niesprawiedliwości w sporcie

- Promocja pojęć etycznych w sporcie.

Zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron

Dążenie do stosowania zasad etycznych wpływa na wszystkie aspekty życia szkolnego. Zachęca uczniów, nauczycieli a także rodziców do poszanowania tych wartości. Dialog i współpraca są tu podstawowymi narzędziami.

Metoda i projekt do promocji

Aby zmusić uczniów do refleksji na temat ważnych tematów, takich jak przemoc podczas uprawiania sportu czy stosowanie substancji zwiększających wydajność.

Aby dać wskazówki i oceniać, biorąc pod uwagę różne możliwości uczniów, ich różne style uczenia się czy środowiska z jakich się wywodzą.

Ewaluacja

Obserwując zmiany zachodzące w przekonaniach i postawach uczniów, ich umiejętnościach i zachowaniach, możliwym było dokonanie oceny celów krótkoterminowych, które sugerują osiągnięcie celów głównych. Wszystkie działania nakreślone w poradnikach oraz przeprowadzone i opisane w "Najlepszych praktykach" są najskuteczniejszym dowodem trwającego procesu.

Raport

Poprzez skupienie się na działaniach związanych z obszarem tematycznym chcemy zwrócić uwagę na grupową refleksję i podkreślić najlepsze praktyki, aby iść do przodu, zawsze starając się ponawiać sukcesy.

Gromadzenie i rozpowszechnianie dobrych praktyk

Najlepsze praktyki gromadzone są głównie poprzez systematyczne obserwacje zmian w społeczności szkolnej. Pod uwagę brane są następujące aspekty:

- Cele
- Grupa docelowa
- Częstotliwość

Rozpowszechnianie odbywa się poprzez dialog i współpracę z uczniami i ich rodzicami oraz poprzez biuletyny i publikacje na szkolnej stronie internetowej.

6. Wybór elementów programu do rozwoju i promocji

Znajomość obszaru tematycznego

Obszar tematyczny koncentruje się na tym, które części programu nauczania mają zostać rozwinięte i promowane. Zasoby zebrane w ramach "Dobrych praktyk" i "Poradników" wskazują i ilustrują zadania zorientowane na działanie

Zadania związane z obszarem tematycznym

Aby wspierać dialog między wszystkimi osobami zaangażowanymi w ścieżkę edukacyjną

Aby uświadomić uczniów kulturowo i uwrażliwić ich na inne społeczeństwa; zaangażować i zmotywować.

Aby dostosować planowane działania dydaktyczne do sportowych zobowiązań uczniów.

Zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron

Monitorowanie działań poprzez gromadzenie danych dotyczących istniejącego programu (od uczniów, rodziców, pracowników i dyrektorów szkół), pozyskiwanie sugestii dla poprawy i rozwoju celów.

Metoda i projekt do promocji

Przyjęcie elastycznych praktyk: jak podano w poradnikach, szkoły muszą być tak zorganizowane, aby uczniowie mogli rozwijać i wyrażać swój potencjał.

Ewaluacja

Wszystkie kraje biorące udział w projekcie NOFP uznają fizyczny, osobisty i społeczny rozwój młodych ludzi za podstawowy cel, ale w niektórych krajach, programy nauczania są bardziej elastyczne niż w innych, dlatego przyjęcie elastycznych rozwiązań wymaga pewnego rodzaju korekty polityki.

Raport

Udział w sporcie obywatelskim może rozwijać pozytywne postawy, wartości społeczne i umiejętności, takie jak:

- Umiejętność krytycznego myślenia
- Duch inicjatywy
- Umiejętność pracy w zespole i rozwiązywania problemów.

Umiejętności te przygotowują uczniów do osiągnięcia sukcesu w pracy i stania się dobrze poinformowanymi obywatelami.

Gromadzenie i rozpowszechnianie dobrych praktyk

Najlepsze praktyki gromadzone są głównie poprzez systematyczne obserwacje zmian w społeczności szkolnej. Pod uwagę brane są następujące aspekty:

- Cele
- Grupa docelowa
- Częstotliwość

Rozpowszechnianie odbywa się poprzez dialog i współpracę z uczniami i ich rodzicami oraz poprzez biuletyny i publikacje na szkolnej stronie internetowej.

7. Ewaluacja

Ewaluacja jest zrozumieniem, rzucaniem światła na działanie w taki sposób, aby móc ocenić jego skuteczność i umieć zdecydować, jak je kontynuować.

Światowa Organizacja Zdrowia zaleca, aby 10-20% całkowitych kosztów interwencyjnych przeznaczyć na ewaluację. W podejściu progresywnym, kiedy myślimy o ciągłym ulepszaniu naszych działań, ewaluacja jest krokiem niezbędnym. Jest konieczna do budowy planu jakości, jak to zaproponowano w "Europejskim Raporcie na temat Jakości Edukacji Szkolnej". ([Więcej](#))

Dotyczy to także WF. Raport Eurydice na temat "Wychowania fizycznego i sportu szkolnego w Europie" ([Więcej](#)) zauważa, że postępy uczniów w zakresie wychowania fizycznego w większości krajów Europy są oceniane jak każdy inny przedmiot. Rozdział 4, o ocenianiu uczniów, wskazuje, że w

większości krajów europejskich wydawane są jasne zalecenia dotyczące metod oceniania wychowania fizycznego w szkole.

Dwie najbardziej popularne metody oceny w wychowaniu fizycznym to metoda kształtująca i podsumowująca, opisane w poradniku projektu. Oto kilka przykładów najlepszych praktyk zainicjowanych w kontekście szkoły i sportu. Podkreślają one różne spojrzenia na ewaluację: poprawę sposobów uczenia się i nauczania, komunikacji, motywacji uczniów.

Ewaluacja poprzez wskaźniki umiejętności

Nauczyciel WF wraz ze swoją grupą badawczą opracował metodę oceny kompetencji uczniów opartą na podstawie wskaźników ilościowych. Zbudował system ocen "1/10/100", który zastosował potem w badmintonie. ([Więcej](#))

Narzędzie jest skomputeryzowane, oparte na systemie oceniania tak, aby przełożyć poziom kompetencji na ocenę szkolną.

Samoocena ucznia

Stymulowanie samooceny ucznia wzmacnia jego myślenie o działaniach prowadzących do obiektywnej samoświadomości. Nadzorowana, stopniowo złożona samoocena ułatwia tworzenie celów i dzielenie się nimi między nauczycielami a uczniami.

Uczeń, który mierzy swoją wiedzę i umiejętności, potrafi lepiej zrozumieć i zaangażować się w nowe projekty naukowe.

Istnieje wiele, mniej lub bardziej odpowiednich, form i ram czasowych samooceny. Wymagają one ciągłego przewodnictwa nauczyciela.

Przykłady:

- vVO_2max (prędkość przy maksymalnym poborze tlenu; minimalna prędkość, dla której zostanie osiągnięty maksymalny pobór tlenu w organizmie) to dobry wskaźnik wydajności, którą sportowiec może osiągnąć podczas 5-10minutowych ćwiczeń. Jest on używany do kalibracji poziomu ćwiczeń, oceniania przyszłych występów i ewolucji potencjału. Wielu nauczycieli korzysta z tego wskaźnika poprzez różne testy. Najbardziej znane to "COOPER", "SEMI-COOPER", "ASTRAND" and "VAMEVAL". Nauczyciel WF opracował trzyletni projekt edukacyjny o wytrzymałości, na podstawie wskaźnika vVO_2max . ([Więcej](#))
- Inny przykład z belgijskiej szkoły: "*Mon carnet d'éducation physique*" ([Więcej](#))
Dziennik ten jest używany przez wszystkich uczniów "Collège Notre-Dame de Bon Secours de Binche" (około 1000 uczniów szkoły technicznej, zawodowej i ogólnokształcącej, w wieku 12-18).
Cele:
  - Uczniowie osiągają postępy w swoim własnym tempie
  - Wywołuje się w nich poczucie obowiązkowości, osobiste refleksje na temat higieny sportu i ich zdrowia
  - (samo)ocena postępów a nie osiągnięć
  - Szacunek dla osobowości i umiejętności innych
  - Nauka przyjemnością a nie przymusem.
- *Dziennik szkolenia i komunikacji* ([Więcej](#))
W Fédération Wallonie-Bruxelles (francuskojęzycznej Belgii), najlepsi uczniowie-sportowcy mają "*Carnet d'Entraînement et de Liaison - Projetsportif + Projetscolaire = Projet de vie*" opracowany przez ADEPS (Administration of Physical Education and Sports / Administrację Wychowania Fizycznego i Sportu).
Narzędzie to jest częścią szkolnej dokumentacji ucznia. Ma podwójny cel:
  - Umożliwić komunikację pomiędzy sportowcem, jego rodziną, trenerem, federacją sportową i szkołą.
  - Pomóc uczniom w codziennej refleksji (jeśli to możliwe, w ramach analizy retrospektywnej) na temat ich osiągnięć w sporcie.

Dziennik ten został opisany w poradniku dla nauczycieli dostępnym na portalu projektu Not Only Fair Play.

Samokontrola w Zespole Edukacyjnym

Niektóre narzędzia wspierają specjalistów oceniających swoje projekty WF lub sekcje sportowe. Intencją tych przewodników jest pomoc zespołom edukacyjnym w przeprowadzeniu jasnej, właściwej i spójnej analizy. Przykłady:

- *“Szkolny podręcznik wsparcia rocznej samooceny sekcji sportowej”* ([Więcej](#))
- *“Uniwersytecki podręcznik samooceny projektu wychowania fizycznego”, “Licealny podręcznik samooceny projektu wychowania fizycznego”* ([Więcej](#))

Ewaluacja integracji sportu metodą projektową

Francuski Minister Sportu, Spraw Młodzieży, Powszechnej Edukacji i Stowarzyszeń opracował narzędzie analizy dla wszystkich zaangażowanych w prowadzenie projektów asocjacyjnych, w tym dotyczących edukacji i/lub integracji poprzez sport.

“Przewodnik po analizie projektów dotyczących edukacji i integracji poprzez sport” ([Więcej](#))

Jest to schemat analizy zawierający pytania do zadania w różnych osiach refleksji; dzięki niemu można wymienić kluczowe czynniki sukcesu projektu. Jest to narzędzie empiryczne.

Promocja etycznego podejścia do sportu

Szkoły potrzebują punktów odniesienia w obliczu hiperkonkurencyjności, wywołującej często potrzebę zwycięstwa za wszelką cenę, nawet jeśli oznacza to naruszenie zasad. Przykłady:

- *“Przewodnik metodologiczny – narzędzia obserwacji i sporządzania wykazu zachowań sprzecznych z wartościami sportu”* ([Więcej](#))

Narzędzie to powstało we Francji, stworzone przez Departament Sportu – w ramach narodowego budżetu na wydatki związane ze sportem, edukacją, różnorodnością, obywatelstwem”.

Daje wszystkim sportowym interesariuszom jasny obraz zachowań naruszających wartości sportu, aby następnie ułatwić wdrożenie bardziej ukierunkowanych działań lokalnych w zakresie profilaktyki. Przewodnik proponuje kadrowanie i narzędzia metodologiczne (formularz raportu, formularz obserwacji, sonda, wywiad).

- *“Trening i kształcenie sportowca – gra ze zjawiskiem dysonansu”* ([Więcej](#))
Narzędzie opracowane przez kierownika INSEP (Narodowego Instytutu Sportu, Kompetencji i Wydajności we Francji).
Ekspert ten rozwinął siatkę oceny sportowca w oparciu o zjawisko dysonansu (samoocena sportowca w konfrontacji z postrzeganiem przez trenera i rówieśników) i zastosował je do etyki sportu.
- *« Le Fair-play - Dossier de travail »* ([Więcej](#))
ADEPS (Administracja Wychowania Fizycznego i Sportu w Fédération Wallonie-Bruxelles) opracowała to narzędzie dla interesariuszy sportowych i szkolnych.
Przewodnik zawiera dokumentację dla nauczycieli i trenerów oraz arkusze oceny do wypełnienia przez uczniów.

Naukowcy zbadali również ocenianie aktywności fizycznej i sportu w szkole. Stworzyli narzędzia dla praktyków (nauczycieli, dyrektorów, trenerów). Przykłady:

- *“Ocenianie sportu i aktywności fizycznej – przewodnik dla zawodowców”* ([Więcej](#))
Główną trudnością, na którą napotykają osoby pracujące w dziedzinie aktywności fizycznej, jest złożoność oceny interwencji zdrowotnych, dla których nie ma jednego narzędzia pozwalającego mierzyć wszystkie rodzaje aktywności fizycznej, we wszystkich warunkach, dla wszystkich grup wiekowych. Jednakże istnieje wiele różnych narzędzi ilościowych, które mogą być wykorzystane dla spojrzenia na różne elementy aktywności fizycznej w różnych okolicznościach.

- "Sport-w-Rozwoju – Instrukcja monitorowania i oceny" ([Więcej](#))
Podejście procesowe, które przyczynia się do rozwoju personelu i budowania potencjału, zwiększenia integracji organizacyjnej oraz dostarczania bardziej spójnych i konsekwentnie zaprojektowanych programów.
Wyniki pomiarów są nadal ważne. Podręcznik oparty jest na filozofii szerszego, bardziej scalonego podejścia do monitorowania i oceny. Oba podejścia, procesowe i wynikowe, są postrzegane jako niezbędne i współzależne. Chcemy wiedzieć, czy nasze projekty i inwestycje są skuteczne, ale aby zrozumieć dlaczego (nie) osiągamy pewnych wyników, musimy zrozumieć jak te projekty zostały określone i przekazane.

Metody analizy umożliwiające ogólne zrozumienie interwencji. Wśród najbardziej znanych metod można wyróżnić:

Matryca SWOT

SWOT: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Silne strony, Słabe strony, Szanse, Zagrożenia) ([More Information](#))

Macierz ta jest strategicznym narzędziem analizy. Jej celem jest wzięcie pod uwagę, podczas przygotowywania strategii, czynników wewnętrznych i zewnętrznych, maksymalizując potencjał silnych stron i możliwości oraz minimalizując skutki słabości i zagrożeń.

Mimo, iż jest przeznaczona dla planowania, może być też użyta do sprawdzenia czy realizowana strategia jest satysfakcjonującą odpowiedzią na pytanie postawione w analizie. Może być używana w ewaluacji:

- "Ex ante" (przed wdrożeniem), dla zdefiniowania osi strategicznych lub sprawdzenia ich przydatności
- "Intermediary" (w trakcie), dla oceny przydatności i ciągłości trwającego programu
- "Ex post" (po fakcie) w celu sprawdzenia trafności i spójności strategii lub programu, zwłaszcza jeśli nie zostało to zrobione podczas ich rozwoju.

Zazwyczaj analiza taka jest przeprowadzana poprzez spotkania z osobami, których strategia dotyczy lub z ekspertami.

Re-AIM (Skoryguj) w ramach oceny ([Więcej](#))

RE-AIM: **Reach/Zasięg** (zamierzona populacja docelowa) **Efficacy/Skuteczność, Adoption/Przyjęcie** (poprzez docelowy personel, ustawienia lub instytucje), **Implementation/Wdrażanie** (spójność, koszty i dostosowania dokonane w trakcie realizacji), **Maintenance/Utrzymanie** (efektów interwencji w jednostkach i ustawień czasowych).

Ten model ewaluacji jest szeroko stosowany w dziedzinie zdrowia publicznego i kontekście aktywności fizycznej. Korzystając z tej metody, decydenci mogą ocenić sposób praktycznego zastosowania interwencji i ich wpływ na jednostki i organizacje. Model rozwija ideę RE (Reach x Efficacy/ Zasięg x Skuteczność) dodając trzy wymiary (Adoption, Implementation and Maintenance/ Przyjęcie, Wdrożenie i Utrzymanie). Ocenia to kompromis pomiędzy zasięgiem i skutecznością interwencji.

Zasoby internetowe

Europejski Raport z maja 2000 o jakości edukacji szkolnej: szesnaście wskaźników jakości (Maj 2000), Raport oparty na pracy Komisji ds. Wskaźników Jakości

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=URISERV:c11063&from=FR>

Wychowanie Fizyczne i sport szkolny w Europie, (Marzec 2013), Raport Eurydice, Agencja Wykonawcza Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/150en.pdfhttp://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/150en_hi.pdf

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

L'évaluation par indicateurs de compétence : l'exemple du badminton en EPS, (Luty 2006), Canopé, VeilleEducatrice (w języku francuskim)

<http://www.scoop.it/t/veilleeducative/p/4059250645/2016/02/04/l-evaluation-par-indicateurs-de-competence-l-exemple-du-badminton-en-eps>

Toussaint, P., (2006-2007), *L'endurance à l'école, vecteur de santé d'autonomie – Un projet pédagogique en 3 cycles*, Clés pour la forme, ADEPS, Ministère de la Communauté Française (w języku francuskim)

Część pierwsza:

http://www.sport-adeps.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=601a3f685473ca2a1b8d9436df8620203f5d58ce&file=fileadmin/sites/adeps/upload/adeps_super_editor/adeps_editor/documents/Benji/Cle_Forme_revue/Cles_Forme_15.pdf

Część druga:

http://www.sport-adeps.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=8cb37a5df1cb18ffd6600c0989022e5003d64f29&file=fileadmin/sites/adeps/upload/adeps_super_editor/adeps_editor/documents/Benji/Cle_Forme_revue/Cles_Forme_16.pdf

Część trzecia:

http://www.sport-adeps.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=3fe957e8444490d4a06749beb3e942ea7d5df160a&file=fileadmin/sites/adeps/upload/adeps_super_editor/adeps_editor/documents/Benji/Cle_Forme_revue/Cles_Forme_17.pdf

Mon carnet d'éducation physique, Collège Notre-Dame de Bon Secours Binche (w języku francuskim)

<http://enseignement.catholique.be/fesec/ent//claroline/backends/download.php?url=LzluRG9jdW1lbnRzX2R1X1Byb2Zlc3NldXlvQ2FybmlV0X2RfYXBwcmVudGlzc2FnZV9kZV9sX%2Bls6HZIX0NOREJTXzlWMTNfRnJhbnpFTGV0b3lucGRm&cidReset=true&cidReq=DIEP>

Carnet d'Entraînement et de Liaison – Projet sportif + Projet scolaire = Projet de vie, ADEPS, Fédération Wallonie-Bruxelles (w języku francuskim)

http://www.adeps.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=c7ae40e14d0629cb10a2449c779172375203ce39&file=fileadmin/sites/adeps/upload/adeps_super_editor/adeps_editor/documents/S_HN/CEL_2014-15.pdf

Guide d'accompagnement d'un établissement scolaire dans l'auto-évaluation annuelle d'une section sportive, Académie de Nancy Metz (w języku francuskim)

http://www4.ac-nancy-metz.fr/eps/site/dossiers/dossier.php?val=32_sections-sportives-docs-academiques

Pięcioczęściowe narzędzie samooceny, uwzględniające wszystkie aspekty działalności: przekrojowy projekt edukacyjny, dedykowane środki, poziom osiągnięcia celu (w tym wyników uczniów), obserwację zdrowia, sposób działania sekcji i ewolucje do rozważenia.

Guides d'auto-évaluation du projet d'EPS, (2014), Académie de Dijon (w języku francuskim)

<http://eps.ac-dijon.fr/spip.php?article123>

Guide d'analyse des projets de l'éducation et de l'insertion par le sport, (Wrzesień 2012), Pôle ressources national « sport, éducation, mixités, citoyenneté » (w języku francuskim)

http://www.sportanddev.org/fr/ressources/manuels_et_outils/?9026/3/Guide-danalyse-des-projets-de-l-education-et-de-linsertion-par-le-sport

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Guide méthodologique – Outils d'observation et de recensement des comportements contraires aux valeurs du sport, (2014), Direction des sports – Pôle ressources national « sport, éducation, mixités, citoyenneté » (w języku francuskim)

<http://www.egalitecontreracisme.fr/dispositifs/guide-methodologique-outils-dobservation-et-de-recensement-des-comportements-contraires>

Krantz, N., (Maj 2011), *Jouer avec le phénomène de dissonance*, Formation & Education du sportif, INSEP (w języku francuskim)

<http://www.norbert-krantz.com/outils-technologiques-et-methodologiques.php>

Le Fair-play - Dossier de travail, ADEPS, Fédération Wallonie-Bruxelles, (w języku francuskim)

www.enseignement.be/download.php?do_id=9888&do_check=

Dugdill, L., & Stratton, G., (2007), *Ocenianie sportu i aktywności fizycznej – przewodnik dla zawodowców*

http://usir.salford.ac.uk/3148/1/Dugdill_and_Stratton_2007.pdf

Przewodnik omawia zasady dobrej praktyki przy projektowaniu ewaluacji i sugerowaniu narzędzi, które mogą być użyte. Do pomiaru poziomu aktywności fizycznej dostępne są różne metody, jednak nie istnieje żaden złoty standard. Kluczowe parametry pomiaru aktywności fizycznej to częstotliwość, intensywność, czas i rodzaj. Dostępnych jest ponad trzydzieści metod pomiaru aktywności fizycznej. Trzeba wybrać najdokładniejsze i najbardziej niezawodne narzędzie (lub zbiór narzędzi) do mierzenia aktywności fizycznej w ramach interwencji. Wybrany środek musi równoważyć możliwość realizacji (łatwość i koszt) i jej wiarygodność (złożoność i nakłady).

Coalter, F., (2006), *Sport-w-Rozwoju – Instrukcja monitorowania i oceny*, Uniwersytet Stirling

http://www.sportni.net/sportni/wp-content/uploads/2013/03/Sport_in_Development_A_monitoring_and_Evaluation_Manual.pdf

Podręcznik przedstawia kontekst dla myślenia o tworzeniu, rozwoju i zarządzaniu organizacjami i programami w metodzie sport-w-rozwoju. Nie zawiera on szczegółowych wytycznych na każdy dzień, jako że każdy program jest inny, odzwierciedlając lokalne warunki. Odnosi się do szerszych zagadnień.

Monitorowanie procesów jest również podkreślone, zgłębiając takie zagadnienia jak: Czy wszystkie aspekty programu odzwierciedlają ogólne cele i czy są one zaprojektowane do osiągnięcia? Czy program rozwija się zgodnie z przeznaczeniem?

Matryca SWOT (Silne strony, Słabe strony, Możliwości, Zagrożenia)

<http://www.marketing-strategie.fr/2010/05/15/10-conseils-pour-reussir-lanalyse-s-w-o-t/>

Metoda ewaluacji RE-AIM (*Reach Effectiveness Adoption Implementation Maintenance/ Zasięg Skuteczność Przyjęcie Wdrażanie Utrzymanie*) <http://www.nccmt.ca/resources/search/70>

<http://www.re-aim.hnfe.vt.edu/>

8. Edukacja włączająca

Ten rozdział skupia się na obserwacji polityk integracyjnych, a w szczególności na szukaniu odpowiedzi na dwa pytania: dlaczego ważnym jest uczenie podejścia włączającego i jak je przeprowadzać?

Morten Kjaerum, dyrektor unijnej Agencji Praw Podstawowych, napisał w przedmowie do przewodnika zatytułowanego "Zwalczanie rasizmu i dyskryminacji w sporcie": *sport łączy miliony ludzi, bez względu*

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

na płeć, kolor skóry, wiek, narodowość czy religię a zatem posiada potencjał do odegrania ważnej roli w tworzeniu społeczeństwa integracyjnego.'

Rzeczywistość jest jednak czasem inna. Mimo, że żyjemy w nowoczesnym i rozwiniętym społeczeństwie, akty dyskryminacji są mocno obecne w naszym codziennym życiu.

Darren Bent, brytyjski piłkarz, powiedział: *'tu w Anglii, jak w wielu innych krajach Europy, rasizm jest nadal problemem. Wciąż widzimy zawodników wywodzących się z mniejszości etnicznych, członków ich rodzin i kibiców, obrażanych nie z powodu czegoś, co zrobili czy jakiejś widocznej cechy, lecz z racji ich pochodzenia.'*

Cytat ten potwierdza realną sytuację i istnienie regularnych aktów dyskryminacji. Przykładowo, w roku 2015, po meczu piłki nożnej między Chelsea a PSG, czterech kibiców Chelsea zepchnęło człowieka z peronu paryskiego metra krzycząc: *"jesteśmy rasistami bo tak nam się podoba"*.

Dyskryminacja to nie tylko kwestia pochodzenia; kobiety i osoby niepełnosprawne również stają się jej ofiarami. Oto dlaczego Unia Europejska podpisała "Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych" i zachęca do reprezentacji i udziału kobiet we wszystkich rodzajach sportu.

Sport jest główną i wpływową rzeczywistością społeczną. Skupia ludzi i dzięki swojej doskonałej mediatyzacji może być modelem dla powstawania jeszcze bardziej otwartych społeczeństw. Władze publiczne i media odgrywają ważną rolę w nauczaniu i dyfuzji tolerancji. To powód, dla którego Rada Europy zapoczątkowała kampanię uświadamiającą pod nazwą "Opowiedz się przeciw dyskryminacji". Jej celem jest promocja wielokulturowości Europy i oferowanie strategii walki z dyskryminacją, a tym samym promowanie integracji.

Nauczanie podejścia włączającego w sporcie należy rozpocząć bardzo wcześnie i tu zaczyna się rola szkoły. Rzeczywiście, głównym zadaniem szkoły jest kształcenie. Jednak poprzez organizowanie zajęć sportowych, w których udział przeważa nad wynikiem, szkoła pokazuje mniej konkurencyjną wizję sportu, promując tolerancję i wzajemną pomoc.

Chociaż nie każdy jest równy pod względem osiągnięć sportowych, sport może być dobrym sposobem dla wprowadzenia integracji społecznej, pod warunkiem, że jest ona dobrze zorganizowana i przedstawiona.

Rzeczywiście, sport jest mniej dotknięty determinizmem społecznym niż inne zadania szkolne, takie jak uczenie języka, historii czy nawet matematyki; gdzie to poziom edukacji rodziców jest czynnikiem decydującym. Z powodu tego nierównego wymiaru wielu młodych ludzi zapomina, że szkoła jest miejscem integracji społecznej i pojawia się tendencja do odspołeczniania.

Sport przemawia do ludzi z różnych środowisk, ponieważ oferuje im większą równość, zwłaszcza w przypadku najbardziej popularnych dyscyplin, takich jak piłka nożna, koszykówka, rugby i lekkoatletyka.

Generuje mniej negatywne postrzeganie i wyobrażenia, więc może być sposobem na przyciągnięcie z powrotem do szkoły tych, którzy ją wcześniej porzucili.

Sport to sposób na naukę przez doświadczenie kodów współżycia społecznego, poszanowania reguł i szacunku dla sędziów. I to jest istotne dla socjalizacji, ponieważ świadomość etykiety społecznej i szacunek dla zasad odgrywają ogromną rolę w integracji społecznej i wykraczają daleko poza kwestie kształcenia akademickiego.

Zasady te można znaleźć na przykład w firmach, gdzie osoby, które się do nich nie stosują mogą nie zostać zatrudnione lub stracić pracę.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Jednakże, gdy sport jest źle zarządzany nie promuje tego aspektu swej działalności i wkrótce wszystko kręci się jedynie wokół siły fizycznej. I to właśnie wtedy pojawiają się w sporcie przemoc, rasizm, seksizm i ignorancja dla niepełnosprawności.

Dlatego właśnie tworzenie nadzoru sportowego i inicjatyw daje sportowi pełny wymiar integracyjny.

Daje to nadzorowi sportowemu możliwość:

- Większego skupienia się na ocenianiu postępów niż wyników
- Organizowania imprez sportowych z udziałem zespołów stworzonych z różnych ludzi; różnych zarówno społecznie jak i fizycznie, gdzie praca zespołowa jest ważniejsza niż indywidualna sprawność fizyczna prowadząca do zwycięstwa.
- Tworzenia scenariuszy, w których praca zespołowa jest ważniejsza niż indywidualna sprawność fizyczna prowadząca do zwycięstwa
- Oferowania wielu różnych zajęć sportowych dla odkrywania różnych talentów. Zajęć, które będą wymagać chwilowej sprawności fizycznej a później konkretnej umiejętności (bieganie, ćwiczenia strzeleckie...)
- Uznawania autorytetu sędziowskiego.

Zasoby internetowe

https://fra.europa.eu/sites/default/files/guide-tackling-racism-in-sport_en.pdf

<http://www.coe.int/t/DG4/ANTI-DISCRIMINATION-CAMPAIGN/>

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=63&cou=1&spo=0&aim=3

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=70&cou=1&spo=0&aim=3

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=7&cou=1&spo=0&aim=3

9. Jak projektować i planować przyszłość: zajęcia szkoleniowe

Znajomość obszaru tematycznego

Obszar tematyczny mówi o tym jak zaprojektować plan na przyszłość – “Poradniki” wskazują i ilustrują zadania zorientowane na działanie.

Zadania związane z obszarem tematycznym

- Zaplanowanie zadań międzyprzedmiotowych
- Promowanie fizycznego, społecznego, emocjonalnego i intelektualnego rozwoju uczniów
- Rozwijanie uznania dla ruchu i korzystania z ciała jako instrumentu ekspresji i kreatywności
- Promowanie pozytywnych postaw wobec aktywności fizycznej i jej wkładu w zdrowy tryb życia.

Zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron

Programy nauczania powinny:

- Rozwijać programy ewaluacyjne i oceniające, które wyrównują zmiany podkreślone w programie nauczania, pociąga to za sobą zaangażowanie wszystkich nauczycieli
- Sprecyzować kompetencje międzyprzedmiotowe, wspierające naukę przez całe życie, co angażuje uczniów
- Włączać działania interdyscyplinarne, co pociąga za sobą zaangażowanie decydentów, nauczycieli i uczniów.

Metoda i projekt do promocji

Najnowsze badania sugerują nauczanie poprzez bezpośrednie radzenie sobie z sytuacjami i problemami opartymi na rzeczywistości i upewnianie się, że uczniowie głównie uczą się poprzez doświadczenie i pracę zespołową.

Ewaluacja

Poprzez wychowanie fizyczne uczniowie mogą doświadczyć radości z wysiłku fizycznego przy jednoczesnym rozwijaniu umiejętności oraz cech osobistych i społecznych: pojęcia fair play, akceptowania niepowodzeń, zdolności do współpracy z rówieśnikami.

Raport

Program nauczania powinien wspierać następujące umiejętności:

- Doświadczenie przyjemności i sukcesu poprzez ruch
- Rozwój poczucia własnej wartości, samoświadomości, pewności siebie, podejmowania inicjatyw i zdolności przywódczych poprzez ruch
- Interakcję i kooperację z innymi, niezależnie od ich kulturowego lub społecznego pochodzenia czy specjalnych potrzeb
- Rozwój zrozumienia koncepcji fair play i ducha zespołowego poprzez uczestnictwo i rywalizację.

Gromadzenie i rozpowszechnianie dobrych praktyk

Najlepsze praktyki gromadzone są głównie poprzez systematyczne obserwacje zmian w społeczności szkolnej. Pod uwagę brane są następujące aspekty:

- Cele
- Grupa docelowa
- Częstotliwość

Rozpowszechnianie odbywa się poprzez dialog i współpracę z uczniami i ich rodzicami oraz poprzez biuletyny i publikacje na szkolnej stronie internetowej.

10. Gromadzenie i rozpowszechnianie dobrych praktyk

Jakie są najlepsze sposoby dobrego rozpowszechniania?

Edukację dla sportu opartego na etyce można promować na wiele sposobów i poprzez różne narzędzia. W rzeczywistości, cóż jest lepszego niż organizowanie konferencji dla zawodowców, aby rozmawiać o dobrych praktykach? W ten sposób ludzie są w stanie wymieniać wiedzę i rozmawiać o swoich doświadczeniach bezpośrednio, bez żadnych zakłóceń. Jednakże ten sposób upowszechniania ma swoje granice. Odnosi się on tylko do tych, którzy mają możliwość na spotkanie przyjsć. W naszym cyfrowym świecie, łatwiejszym i bardziej odpowiednim sposobem wydaje się być komunikacja poprzez strony internetowe i sieci społecznościowe. Każdy ma dostęp do Internetu i można odwiedzać oficjalne strony, gdzie będzie informowany o nowych metodach, strategiach i inicjatywach.

Portal *Sport England* (<https://www.sportengland.org/>) jest dobrym przykładem roli Internetu. Eksponuje nową pięcioletnią strategię (*Towards an Active Nation/W stronę aktywnego narodu*) w celu przeciwdziałania brakowi ruchu w Zjednoczonym Królestwie (250 milionów funtów zostanie wydane na promocję sportu i oferowanie nowego sposobu dostępu do sportu, dzięki nowej technologii:

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

“Pomagamy sportowi nadążyć za cyfrowymi oczekiwaniami klientów – rezerwacja boiska do badmintona równie prosta jak rezerwowanie pokoju hotelowego.”

Przemysł reklamowy i media mają również ogromną siłę do promocji etycznego podejścia do sportu. Ludzie oglądają wiadomości, czytają prasę i otoczeni są plakatami i billboardami. W tym miejscu jednak muszą być ostrożni, gdyż media zbyt często zwracają uwagę na hiperkonkurencyjność w sporcie zamiast na jego wartości etyczne. Media społecznościowe to kolejny dobry sposób promocji sportu. Młodzież bardzo dużo korzysta z Internetu, szczególnie z instrumentów takich jak Facebook czy Twitter, które pozwalają na szerokie rozpowszechnianie.

Dobre rozpowszechnianie wymaga dobrej współpracy między różnymi organami, organizacjami i specjalistami. Jeśli będą dobrze współpracować, wpływ komunikatu będzie bardziej znaczący. Rola samorządów jest bardzo ważna, ponieważ stanowią one władzę; mogą tworzyć prawo i pisać oficjalne wytyczne. W ten sposób sport oparty na etyce może być promowany i rozpowszechniany. W ten sam sposób również odbywa się wymiana doświadczeń.

Poniżej znajduje się lista różnych stron internetowych oferujących wskazówki i najlepsze praktyki dla osób promujących etyczne podejście do sportu.

https://www.coe.int/t/dg4/epas/resources/texts/code_en.pdf

Kodeks Etyki Sportowej jest oficjalnym dokumentem Rady Europy. Zgodnie z nim, sport musi być dobrze nauczany, przede wszystkim w szkole, ponieważ dzisiejsze dzieci są sportowcami jutra. Celem tego kodeksu jest “zachęcanie do upowszechniania dobrych praktyk w zakresie promowania różnorodności w sporcie i zwalczania wszelkich form dyskryminacji”. *Fair play* jest istotnym pojęciem w tym kodeksie i odnosi się nie tylko do sposobu zachowania, ale również sposobu myślenia. *Fair play* walczy z oszustwem, nieczystą grą, dopingiem, przemocą, wykorzystywaniem seksualnym dzieci, młodzieży i kobiet, nierównością szans, nadmierną komercjalizacją i korupcją.

Sport jest definiowany jako “aktywność społeczna i kulturowa, która praktykowana uczciwie, wzbogaca społeczeństwo i przyjaźń między narodami”. Przewodnik ten objaśnia rolę i odpowiedzialność rządów, organizacji sportowych oraz jednostek. Jako dokument Rady Europy, Kodeks Etyki Sportowej ma szeroki zasięg i jest punktem odniesienia w kwestii etycznego podejścia do sportu. Szacunek i edukacja to kluczowe koncepcje sportu opartego na etyce.

<http://portal.unesco.org/education/en/ev.php->

[URL_ID=2223&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html](http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=2223&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html)

Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury jest wyspecjalizowaną agendą ONZ. Wytyczna ta promuje Kodeks Etyki Sportowej i podkreśla istotę etycznego podejścia do sportu poprzez wyjaśnianie roli różnych interesariuszy. “*Fair Play* jest zasadniczą i centralną częścią udanej promocji, rozwoju i zaangażowania w sport. Poprzez *fair play*, jednostka, organizacja sportowa i społeczeństwo zyskują jako całość. To na nas leży cała odpowiedzialność za promocję FAIR PLAY – ZWYCIĘSKĄ DROGĄ.”

https://www.researchgate.net/publication/277310040_Ethics_in_Sport_-_Guidelines_for_Coaches

Niniejsze wytyczne wyjaśniają rolę trenerów w nauczaniu etycznego podejścia do sportu. Istotnie, w szkole to trenerzy są punktami odniesienia dla uczniów. Są dorosłymi i tym samym dzieci podziwiają ich i wzorują się na nich. To na nich też spoczywa odpowiedzialność za uczenie właściwego zachowania. Przewodnik nakreśla listę wartości przekazywanych przez sport: udział i osiągnięcia, zasady, równe szanse, szacunek i zdrowie. Wyjaśnia również dlaczego ważnym jest, aby sport postrzegać nie jako sposób na odniesienie zwycięstwa ale jako drogę do tego, by być lepszym.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

<http://www.pned.pt/media/31479/Ethics-in-Sport-Guidelines-for-Teachers.pdf>

Te same wytyczne istnieją dla nauczycieli. Wyjaśniają ich rolę w promowaniu etycznego podejścia do sportu. Dają także nauczycielom rady na tematy związane z pedagogiką i wartością kształcenia.

<http://www.openeducationeuropa.eu/>

“Głównym celem istnienia Open Education Europa jest zapewnienie dostępu do wszystkich europejskich otwartych zasobów edukacyjnych w różnych językach, aby móc przedstawić je uczniom, nauczycielom i badaczom.”

Wnioski

Przedstawione tu rozdziały oferują kompletne spojrzenie na temat etycznego podejścia do sportu a zaangażowanie wszystkich partnerów jest pierwszym krokiem do stworzenia zbioru najlepszych praktyk. Wychodząc od doświadczenia krajowego, wszyscy partnerzy projektu zaproponowali ogólny przegląd wszystkich zagadnień związanych z obszarem tematycznym. Decydenci posiadają dobre narzędzie do rozpoczęcia dialogu ze światem edukacji i jego przedstawicielami, i przy pracy w tej ważnej kwestii mogą korzystać z zasobów internetowych zaproponowanych na końcu każdego rozdziału.

Szkoły i stowarzyszenia sportowe wraz ze wszystkimi lokalnymi instytucjami mają jednocześnie dobry punkt wyjścia do współpracy jak i do podsuwania pomysłów decydentom na szczeblu ponadnarodowym.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.